

Maročnina mesečno
25 Din, za izozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Litvinovu se mudi

K debati o vzhodnem paktu

Včeraj nas je iznenadila časopisna vest, da se je nenadoma pojavil v Berlinu sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov in da namerava napraviti neke vrste krožno potovanje po Evropi skozi Rim in Pariz. Diplomatične počitnice so torej pri kraju in ruska diplomacija si je na vsak način hotela obdržati čast, da zazvoni plat zvona in zbudi državnik iz politične zaspanosti. Prihod Litvinova na evropski zapad je signal za veliko rusko ofenzivo, s katero naj bi se otvorila odločilna bitka za vzhodni pakt, ki jo hočeta do jesenskega zasedanja Zveze narodov v par zaporednih zmagovitih sunkih izvojevati Rusija in Francija.

Na tem mestu smo že večkrat povdarili, da je zamisel vzhodnega pakta ruskega izvora. Zorodil je ni nekaj nadnaravni podvig za ideale miru in idiličnega sožitja med narodi, ker bi to bilo nasprotno osnovam boljševskega cesarstva, ki pozna le eno gibalno v svoji zunanji politiki: svetovno revolucijo, in le en cilj vsega udejstvovanja izven meja svoje lastne države: ustanovitev komunističnih naprav po vsem svetu. O tem smo si vendar na jasnem. Zamisel vzhodnega pakta, ali varnostne in obrambne zveze vzhodnih in severovzhodnih držav v Evropi je nastala iz velikih skrbi, ki preganjajo sovjetsko vladu z ozirom na razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu, kjer se s čudovito doslednostjo in lepših ciljev vredno vstrajnostjo pripravlja bojni obračun z Japonsko. Ker je ruska diplomacija spoznala, da je katastrofa na sibirsko-mandžurski meji neizbežna, da je treba ž njo računati prej ali slej z isto gotovostjo kot z jutrišnjim dnem, si je stavila nalogo, da si na kakoršenkoli način, četudi z velikimi načelnimi žrtvami, zavaruje svoje meje na evropski strani, ker bi sovjetija pod nobenim pogojem ne mogla vzdržati vsestranskega vpada v njeno ozemlje.

Obrambo svoje evropske meje je Rusija gradila po točno določenem načrtu: čim več držav pridobi za podpis varnostnih ali nenapadalnih zvez, tem boljše. In tako smo imeli priložnost opazovati, s kakšno obduodvanja vredno spretnostjo si je na razorožitveni konferenci znala pridobiti simpatije Evrope, kako je lani v Londonu podpisala nenapadalne pakte s svojimi sosedami, kako se je spoprijateljila s Poljsko, kako si je končno znala še kupiti spravo v Romunijo. V sedanjem trenutku je na vsej evropski meji ni več države, od Finske pa do Perzije, s katero bi Rusije ne vezale raznoške pogodbe. Žrtvovala je svoje težnje na Baltiku, žrtvovala je Belo Rusijo in poljsko Ukrajino, žrtvovala je Besarabijo, žrtvovala Armenijo, prinesla na žrtvenik še svoja najbolj sveta revolucionarna načela, samo da si je mogla ustvariti mirovno cono vzdolž svoje evropske meje. Toda najboljši računi čestokrat vsled nepredvidenih dogodkov zasejajo. Tako se je zgodilo tudi tukaj. V Nemčiji je zavladal hitlerizem, ki je v dobi svoje romantike zasajal o pohodu proti Rusiji in o odrešitvi Ukrajine, ki naj bi postala nemška kolonija. Ruska diplomacija je uvidela, da bo treba odstraniti še nemško nevarnost in tukaj se ji je ponudila odločilna roka francoskih državnikov, ki so ravno tako kot Rusi iskali sredstev, da zazidajo Nemčijo, ali da ji vsaj zavežejo roke, ki tako strahotno otepajo okrog po Evropi.

Obe stremljenji, francosko in rusko, sta se srečali, se pozdravili, se spoprijaznili in združili. Seveda je bilo treba na obeh straneh mnogo tveganja in novih žrtv. Francija je morala pozabiti na 22 predvojnih milijard zlatih frankov, na izdajalsko sklepanje miru v Brzešču Litevskem, na neprimernost, ki jih povzroča vrtanje III. internacionale v notranji politiki; Rusija pa se je morala spreobrniti iz zasramovalke mirovnih pogodb v njihovo oboževaljico, iz načelne revolucionarke v meščansko zagovornico miru in reda. Iz teh kompromisov je nastal načrt vzhodnega pakta, ki je pred dogodki v Nemčiji in v Avstriji razburjal Evropo in ki je sedaj predmet najnovejše in brez dvoma odločilne ruske ofenzive, ki ji mora v najkrajšem času slediti tudi francoska.

V tem razvoju, ki smo ga navedli, pa moramo razločevati med 4 različnimi razdobji. Prvo razdobje je ono, v katerem je Rusija mislila postaviti proti Nemčiji takomenovani baltiski varnostni pakt, v katerem bi Rusija in Poljska složno jamčili za nedotakljivost malih baltiskih držav. Predlog je bil stavljen, če se ne motimo, lani julija meseca. Toda baltiske države ga niso marale. Čeravno sta jim vsiljevali obe, Poljska in Rusija. Če dva medveda s skupno skoraj 200 milijoni prebivalcev jamčita svobodo 4 držav, ki skupaj ne dosežejo niti 10 milijonov, je razumljivo, da je varovanje strah. Na drugi strani jim je odsvetovala takšno varuštvo tudi Anglija. Ker s tem predlogom Rusija torej ni uspela, je območje pakta razširila, tako, da je povabila tudi Nemčijo, naj se mu pridruži, češ, če je proti njej nemogoče, bo pa šlo z njeno pomočjo, uspeh pa bo isti. Toda Nemčija je odklonila, ker je gojila bržkone bolj sebične namene. S tem pa je tudi preveč jasno pokazala, da nevarnost za Rusijo res obstoja, ko si Nemčija noče jemati svobode kretanja v svoji zunanji politiki. Tedaj je Litvinov naenkrat zgrabil za francosko roko in nastal je tretji, še bolj razširjeni načrt, ki naj poveže v pakt poleg Poljske, baltiskih držav, Nemčije, še Francijo in češkoslovaško. Pri tem tretjem načrtu je Rusija — in bržkone tudi Francija — računala s tem, da ga bo zopet odklonila Nemčija, in kaj za to, tudi brez nje in ravno brez nje je še močnejši, nista pa računali, da ga bo odbila tudi Poljska, ki je za njegovo izpolnitev neobhodno potrebna.

Poljsko razočaranje je prisililo Ru-

+ Anton Sušnik

Ljubljana, 10. avg. 1934

Danes popoldne ob 18.30 je na kirurški oddelku splošne bolnišnice v Ljubljani umrl profesor Anton Sušnik, minister v p.

Zaplakale so snoči štiri sirotice, zaplakala je ljubeča žena, zaplakali vsi prijatelji in znanci, kar jih je v Ljubljani, ko so zvedeli to prežalostno novico. Plakal pa bo pač tudi narod slovenski, ko se bo danes bliskoma razširila po naši domovini ta črna vest. Ministra n. r. Antona Sušnika ni več med živimi! Saj smo vedeli, da je visokozrasli, pokončni mož rahlega zdravlja; znano nam je bilo, da je pred leti prestopil težko operacijo na želodcu, ali srečno jo je bil tedaj prebolel in potem je bil spet svež in vesel v svoji ljubljani rodbini ter v neumornem delu za naše ljudstvo, katero je tako brezmejno ljubil.

V tem času najvišjega poletja, ko vse zori in zlato klasje spravljajo z njiv in rumeno zrnje v žitnice, je Bog poklical našega Sušnika v najbolj zreli moški dobi, moža, ki je bil dober ko pšenični kruh za vse, kot oče za rodbino, kot bivši profesor za dijake, kot javni delavec za vse, ki so iskali pri njem pomoči. Snoči je zaslišal glas: »Pojdi v mojo žitnico, ti zvesti, dobri služabnik moj!« V tem času, ko hitimo vsi, kolikor le moremo, ven v naravo, če mogoče v gozd, kjer se med tihimi, vitkimi hojami tako dobro počutimo, je moral rajnik nenadoma v hišo bolečin, v bolnišnico, in zdaj leži on, ki je bil po telesu lep in vitek ko jelka, a tudi po svojem krščanskem mišljenju in značaju pokončen, raven mož, daleč viden, od vseh ljubljen, ki so ga le enkrat videli in slišali.

Po starših, od Boga, je prejel krasne darove: vzorno staslost, visoko nadarjenost, krasen dar govora, ljubeznivo družabnost. Ali k tem petim talentom si je pridobil še pet drugih — prav po Kristovi besedi. Že v gimnaziji je bil odličen dijak; gimnazijsko maturo je dovršil odlično v Ljubljani l. 1900. Nato je na Dunaju študiral staroklasico in slovensko jezikoslovje. Vstopil je tudi takoj v slov. kat. akad. društvo »Danico«, ki ji je bil zvest član in do smrti požrtvovalen starešina. Profesorso službo je nastopil na gimnaziji v Kranju pod nepozabnim ravnateljem Jos. Hubadom. S svojim mirnim, krotkim, tako dobrohotnim nastopom je postal takoj ljubljene slovenskih dijakov. Neka posebna milina je bila razlita v njegovem prijaznem obrazu, neka posebna toplota je bila v njegovem glasu. Rajši je malo govoril, ali kadar je spregovoril, je vse poslušalo. To se je posebno pokazalo v povojnem času, ko so govornike, prihajajoče iz Ljubljane, na shodih divje motili, tudi dejansko napadali. Profesor Anton Sušnik je tedaj pridno hodil med naše ljudstvo; bučali so valovi v zborovalnih prostorih, ali, ko se je on dvignil, se je valovje pomirilo — njegov nastop je bil impozanten, njegova mirna beseda je mirila, prepričevala.

Minister n. r. Anton Sušnik je srčno ljubil slovenski narod, pa tudi vse Jugoslovane. Ob balkanski vojni je spisal s svojim svakom dr. Sarabonom krasno knjigo »Balkanska vojna«. Najlepše zglede iz te knjige je žela naša mladina v srednjošolskih čitankah.

sijo, da je predložila še četrti načrt, ki ne obsega več Nemčije, a hoče na vsak način vključiti Poljsko. Četrti načrt se vrača torej nazaj k prvi izvirni zamisli, da je treba rusko evropsko mejo ob Baltiku zavarovati s paktom, ki je čisto javno naperjen proti Nemčiji. Kar smo doživeli zadnje tedne, je bila trdovratna borba za Poljsko, brez katere ni vzhodnega pakta in brez katere ruski obrambni sistem zadobi zevajočo nevarno odprtino. Da bi vpognili poljski hrbet, so se Rusi in Francozi posluževali tako biča, kakor tudi sladkorja. Litvinov se je vrgel z neizprosno ljubosumnostjo nad male baltiske države, kjer je agitirala tudi že Poljska celo s pomočjo nemškega vojnega ministra generala Blomberga, in je zares dosegel, da je zaenkrat baltiske države Poljski zopet oddajal. To je bil ruski bič, s katerim je grozil Poljski, da bo ostala osamljena, če se bo držala Nemčije. Ponujal pa je tudi sladkorčke. Kako sijajno je bilo sprejeto poljsko brodogrje v Leningradu. Kako je hotela Rusija počastiti Poljsko z obiskom celega zračnega brodogrja. Kako je rusko časopisje poveličevalo Poljsko kot velesilo, na katero so opirte danes oči vsega sveta. Rusiji pa pomaga pri njenem delu bajeslovna okornost Nemčije, katere prijatelj danes ne mara več biti noben narod.

Sedanji Litvinov obhod Evrope — četudi vodi skozi Berlin — je namenjen četrti varijanti vzhodnega pakta. Težko je napovedovati, če bo uspel, toda okoliščine govorijo za uspeh. S zgradbo vzhodnega pakta v žepu, okrepjen s novonastalimi vplivi na Balkanu, bo Litvinov na jesenskem zasedanju Zveze narodov zahteval še to zadnjo platonično, a moralno zelo cenjeno jamstvo za svoje evropske meje, ki ga daje članstvo Zveze narodov. Potem pa ne bo treba več dolgo čakati, da se razgribije sibirsko-mandžurska meja.



Čudna so pota božjih misli. V soboto, dne 4. t. m. je bila majhna družba ožjih prijateljev in znancev njegove rodbine zbrana v kongregacijski kapelici pri sv. Jožefu v Ljubljani. Družba je bila priča tihi ganljivi slovesnosti: najstarejša hčerka profesorjeva, Nuša, diplomirana učiteljica, je tisti dan odhajala v novicijat usmiljenih sester. Oče jo je veličodušno daroval ženski družbi sv. Vincencija Pavelskega, službi sirot in bolnikov. Tri dni pozneje so ga že sprejele sestre sv. Vincencija in mu lajšale v bolnišnici smrtne težave.

L. 1910. je rajnik potoval v Oberammergau k pasijonskim igram, ki so bile tisto leto posebno znamenite. Obširno, živahno je vse popisal v Domu in Svetu l. 1911. Iz spisa se vidi njegova globoka izobrazba, zlasti, ko tako lepo popisuje staroklasno grško dramo, ki je imela v začetku čisto liturgičen pomen, z versko dramo. Ali kar nas posebno pretrese, ko čitamo ta njegov spis, je tisti klasični začetek: pred mestecem je zagledal grič z velikim križem na vrhu. In naš dobri, globokoverni profesor je oddaleč pozdravil ta sv. križ in zapisal besede: »Vojak ponosen se mi zdi! Tisoči in tisoči so že hoteli mimo tebe, izginila so mesta in vasi, a ti, sv. križ, še stojiš... Kleli so te in zarote kovali zoper tebe sovražniki, a še vedno te tvoj rod proslavlja! In neštete množice prihajajo od vsepovsod, od blizu in od daleč... Z višine nam govoriš: »V tem znamenju boste zmaga!«

V tej žalosti, ko stojimo ob Tvojem mrtvaškem odru, nahajamo tudi mi, Tvoja družina, Tvoji prijatelji, Tvoji sodružniki, Tvoj narod edino tolažbo v svetem križu: kakor si ga Ti, ljubi naš prijatelj, tako potrpečljivo nosil, hočemo ga tudi mi in sprejeti Tvojo izgubo v duhu vsega križa.

Profesor Anton Sušnik, minister v p., se je še v ponedeljek prav dobro počutil, dasi je ve-

del, da boleha na želodcu. V ponedeljek je napravil izlet v domači kraj ter se zvečer vrnil v Ljubljano. Pri vrnitvi mu je prišlo nenadno slabo ter je bil prepeljan še tisto noč, to je ob ponedeljku na torek, v splošno bolnišnico. Bil je takoj operiran. Operacija je dognala, da se je bolniku prelil tvor na črevesu in se zlil po trebušni votlini, ki jo je inficiral. Radi tega so nastopile komplikacije, namreč vnetje trebušne mrene in pljučnica. Prvi dan po operaciji je kazalo, da bo bolnik okrevljal, včeraj in danes pa se je bolnikovo stanje občutno poslabšalo ter je danes ob pol 7 zvečer po kratkem, a hudem trpljenju umrl. Trpljenje na bolniški postelji je ves čas prenašal zelo vedrega in močnega srca. Danes popoldne je bil pri polni zavesti previden s svetimi zakramenti za umirajoče. Svete zakramente mu je podelil lazarist dr. Nastran. Nocoj je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico splošne bolnišnice.

Tako nenadno in nepričakovano se je zlo-milo močno in bogato življenje pokojnega Antona Sušnika, ki je bil dolga leta v ospredju slovenskega javnega in političnega življenja. Slovenski narod bo za svojim poštenim, globokoljubnim, iskreno krščanskim in narodnim voditeljem globoko žaloval, saj je od njegovega uma, njegove velike volje in čistega srca pričakoval še mnogo. Antonu Sušniku slava! Njegova duša naj prejema v večnosti plačilo za svoja dobra dela na zemlji!

Hudo prizadeti gospe in hčerka izrekata uredništvo in uprava »Slovenec« najiskrenejše so-žalje. Bog naj jih potolaži!

Pokojni prof. Tone Sušnik je bil rojen 16. januarja 1880 v vas Zduše v mekinjski fari pri Kamniku kot sin kmečkih staršev. Študiral je gimnazijo v Ljubljani kot gojenec Alojzijevega. Potem je odšel študirat filozofijo na Dunaj, kjer je vstopil v »Danico«.

Profesorso službo je dobil v Kranju, kjer je začel skupaj s tedanjim krogom mladih katoliških inteligentov v Kranju vneto organizatorično delovati. Zaradi njegove solidne delavnosti in sposobnosti ga je tedanja SLS kandidirala za deželni zbor v kuriji gorenjskih mest. Ko je izbruhnila vojna, je bil mobiliziran z drugimi vred. Po prevratu je bil prestavljen kot profesor v Ljubljano ter bil tudi nekaj časa šef šolske uprave za Slovenijo. Pa kmalu ga je stranka poslala kot svojega predstavnika v belgrajsko narodno predstavništvo. Pozneje ga je vsa leta volil krški okraj za svojega poslanca v belgrajsko narodno skupščino, kjer je ostal do 6. januarja 1929.

V Davidovičevi vladl l. 1924 je skupaj z dr. Korošcem, dr. Kulovcem in Vesenjkom zastopal Slovenec kot minister za promet. V tej kratki dobi svojega ministirovanja je silno mnogo storil za povzdigo našega prometa in tudi za železničarje.

Akademsko zveza poziva vse člane katoliških akademskih društev, da se udeležijo pogreba pokojnega g. ministra Sušnika. Pogreb se bo vršil v nedeljo popoldne ob 4 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

Pevcem »Ljubljane«! Pevski zbor »Ljubljane« se bo udeležil pogreba pok. min. Sušnika in mu zapel v zadnje slovo. Zbirališče v nedeljo ob pol 4 popoldne pri mrtvašnici splošne bolnišnice.

Kitajska, ki razpada

10.000 žrtev v bitki za Fučov

Borbe tudi v Kitajskem Turkestanu in v Mongoliji

»Slovenec je pred nekaj dnevi priobčil kratko brzojavno poročilo Reuterjevega urada iz Londona, da je kitajska vojska odbila komunističen pohod na mesto Fučov. Iz naslednjih brzojavnih poročil agencije »United Press« pa izhaja, da boji še niso končani.

Pariz, 10. avg. E. »United Press« poroča iz Nankinga, da trajajo srđiti boji med kitajskimi rednimi četami in med »armado lačnih, ki je prišla iz Ksijana in hoče zavzeti obalno mesto in pristanišče Fučov, še neprestano dalje. Komunistične čete so prišle prav do predmestij Fučova v noči od srede na četrtek. Ker so se tam nahajala večja skladišča riža in drugega živeža, so komunisti skladišča napadli in zaloge zaplenili. Iz Fučova se je začel beg proti severu, inozemci pa so se vkrcali na v pristanišču zasidrane bojne ladje inozemskih velebil. Bitka je zelo krvava in računajo (na vladni kitajski strani), da je moralo do sinoči pasti najmanj 10.000 mrtvih in ranjenih, in sicer na obeh straneh, ker se »armada lačnih bori z obupom proti sicer močnejšim, a manj junaškim vladnim četam. Komunisti so zasedli že predmestje Kinču ter vse severovzhodni del mesta. Armado lačnih vodi znani kitajski agitator Čude, ki je bival dalje časa v Moskvi in dobil tam tudi primerno vzgojo. Nad Fučovom je bilo proglašeno obsedno stanje in so bila ustanovljena nagla vojska sodišča. Za danes je javljen prihod kitajskih bojnih letal, ki nameravajo obsipavati komunistično vojsko z bombami. Japonske trgovine v Fučovu samem so vse vojaško zasedene in japonski konzul ima nalog skrbeti, da se japonski državljani nemudoma izpraznijo.

»United Press« poroča iz Mukdena, da so se tudi pri mestu Mukdenu vršili srđiti boji med japonskimi rednimi četami in kitajskimi nezadovoljnimi. Velike množice Kitajcev so hotele vdreti v Mukden, da rešijo od Japoncev ujetega voditelja Tenzenmeja, in so že naskakovale jetnišnico, toda japonski vojski so s strojnimi in metalei min zopet vzpostavili red. V Mukdenu je razglašeno obsedno stanje.

London, 10. avg. E. Reuterjev urad poroča iz Simle, da je general Kungšenhan s 400 kitajskimi in 2000 mohamedanskimi vojski dasedel glavno mesto kitajskega Turkestanu Kašgar. General Kungšenhan je priznang v angleški službi in se je zasedba mesta izvršila tudi z angleško pomočjo. Na obronkih Turkestanu pa računajo s tem, da se bodo Kitajci zopet vrnili in mesto osvobodili, ker se je sovjetska Rusija začela pridno vmešavati v nastali upor. V Turkestanu se bije boj med angleškim ir ruskim vplivom. o

Hindenburgova oporoka

Pariz, 10. avgusta. AA. »Excelsior« piše, da je Hindenburg zapustil politično oporoko. Napisal jo je v obliki proglasa na ljudstvo to zimo v več izvodih. Hindenburg priporoča, naj bi se vršilo ljudsko glasovanje o dinastiji, ki je ustvarila »veličino nemške domovine«. Drugih določb v oporoki ni. Voditelj nemške državne brambe so oporoko prečitali nedavno tega na konferenci v Nauheimu pod predsedstvom generala Fritscha. Nemški generali ne dvomijo, da bo Hitler izpolnil zadnjo Hindenburgovo voljo. Zanimivo pa je, pravi list, da je maršal zdaj mrtve in da je zdaj njegova oporoka izginila.

Grozole suše v Zedinjenih državah

Največja nesreča v zgodovini Amerike

Škoda znaša 250 milijard Din

London, 10. avgusta (telef.).

Ameriko, zlasti pa tako zbrane zapadne države Middle Westa, je zadela katastrofa, kakršne zgodovina ne pomni, odkar so bile pred 150 leti osnovane neodvisne Združene države. Stiriindvajset držav, ki se raztezajo od gor Rocky Mountains do Mehiskega zaliva, predvsem Montana, Dakota, Wyoming in Nebraska, je strahotni val toplote, ki je pognal temperaturo na višine, kakor jih Amerika v svoji zgodovini ne pomni, spremenil naravnost v puščavo. Na tem ozemlju stanuje 26 milijonov prebivalcev, predvsem poljedelcev, ki jih bodo nečinki suše izpremenili v same berače, ki ne vedo, kaj bodo jutri jedli. Lawrence Westbrook, podravatelj federalne pomožne akcije, računa, da znaša škoda, ki jo je suša prizadela, že danes najmanj 5 milijard dolarjev, to je polovico vsote, ki jo znašajo dolgovi za svetovno vojno. Ker vse kaže, da pekoči samum ne bo še tako hitro ponehal, se bojijo, da ne bi utegnili škodo poskočiti na 10 milijard dolarjev, kar bi pomenilo največjo nesrečo, kar jih je zadelo severne ameriške države tekom njihove zgodovine.

Stofisoče kmetijskih družin gleda smrti od lakote v obraz

Nesreča je tako velika, da je predsednik Roosevelt, ki za časa revolte v San Francisku ni smatral za potrebno, da svoj dopust na Havaju prekine, sedaj hitro odpotoval v ozemlje, prizadeto od suše, in se je srečal z Westbrookom v Glacieru v državi Montana, kamor je bil dospel s posebnim vlakom. Nato se je podal z avtomobilom v središče države v ogromnem oblaku prahu. Tu se je prepračil, da je že zdaj samo v Montani 400.000 državljanov brez vsakega centa, ker jim je suša uničila čisto vse, polje in živino, kakor da bi bil vse požrl neusmiljen požar. Gre večinoma za male kmetice, katerim se bo morala nemudoma na licu mesta podeliti podpora, da ne pomorejo od glada. Vročina je tako velika, da ljudje od nje naravnost umirajo. Policija je ugotovila, da je doslej solnčarica ubila 1500 ljudi, več tisoč pa jih leži na njenih posledicah po bolnišnicah.

Pomoč...

Predsednik je bil strašno pretresen, ko je videl to strahoto. Toda velikopoteznost, ki ga odlikuje, ne dovoljuje, da bi obupal, in Roosevelt je dejal, da vlada ne bo prišla samo na pomoč prizadetim, ampak da mora misliti na to, da tako katastrofo za bodoče prepreči z ogromnimi namočevalnimi deli. Zato bo takoj ukrenil, da se pospešijo javna dela za graditev pre-

Pismo iz Francije

Vznemirljiva znamenja

Pariz, 7. avgusta.

Malokdaj so pričakovali Francozi kako stvar z večjim upom, kakor prihod g. Doumerguea na oblast. Njegova vlada je gotovo tudi preprečila najhujše, kar bi se Franciji moglo zgoditi in to je brez nadaljnje potrebe tudi odkrito priznati. V gotovih smereh se je političen položaj res tudi nekoliko izboljšal. Toda vse to ne bo nič koristilo, ako bo državni voz znova zdrčel navzdol. Korak nazaj bi v resnici bil usoden in bi sprožil zelo resno politično nevarnost. Kajti na milijone dobro mislečih Francozov, ki so stali vsa svoja upanja v Doumerguea in pričakovali odločnega obrata na boljše, bi bilo prevaranih. Istočasno pa bi se dvignila množica tistih fanatikov, ki sedanemu režimu stredojo po življenju in čakajo prve prilike, da bi v svet razkrili, da za Francijo po naravnem in legalnem potu ni več rešitve in da je treba sedeti po diktaturi.

V resnici pa je položaj takšen, da partijska javnost vedno bolj dobiva vtis, da se predsednik vlade ne poslužuje dovolj energično ogromne moči, ki mu jo je narod s tolikšnim zaupanjem podelil v roke. Marsikaj naravnost kriči po reformi, in sicer po temeljiti in energični reformi, a se ne zgodi ničesar, kar bi pomirilo rastočo nezadovoljstvo z režimom.

Predvsem nikakor ni likvidirana Stavijskijeva afera, ki je dvignila orkan ljudske nejevolje nad korupcijo državno upravo. Narod je pričakoval temeljite in brezobzirne preiskave. Teden za teden je čakal, kdaj bo izvedel za tajne mahinacije francoske sodrge, pričakoval je, da bodo objavljena imena krivcev in storilci tudi kaznovani. Zgodilo se pa prav za prav ni ničesar. Kakšen policijski nadzornik Bonny, ki je tako silno obremenjen, kar se naprej v miru vodi svoje posle na policiji. Vedno bolj prihaja javnost do prepričanja, da neustavne ankete, ki jih je organizirala vlada in policija, v resnici niso bile drugo kakor pesek v oči razočarani javnosti. Velika francoska ministar Albert Sarraut in Chéron, ki sta bila najbolj udeležena pri umazani korupciji, se še vedno mirno sprehajata po Parizu in etorita vse, da se tudi nobenemu njihovih pomagačev ničesar ne zgodi. In to je tisto, kar vsa javnost vidi in kar jo najbolj demoralizira. Pravijo, da Doumergue ne čita časopisov. Pa bi bilo dobro, da bi jih, ker bi marsikaj koristnega izvedel o tem, kako javnost sodi o takem postopanju državnih oblasti.

Enako se ne da prikrivati, da ljudstvo ni preveč zadovoljno z zunanje-političnim kurzum. Zunanji minister g. Barthou je splošno pokazal veliko aktivnost. Zadnje čase pa je očividno čisto zapleten v politično podvzetje s sovjetsko Rusijo. Francozi si od francosko-ruske zveze nič kaj posebnega ne obetajo in niso redki, ki stvar primerjajo pustolovščini Daladier-Boncourjevega kabineta s četvrtim paktom neurečnega spomina.

Drugi primer. Ravno leto bo, ko je kongres francoskega narodnega učiteljstva s svojo znano resolucijo, da ne bodo v slučaju vojne branili domovine, vzbudil velik skandal. Toda motite se, če je bil radi veleizdajniškega akta kdorkoli klican na odgovor. Seveda se ne smete preveč čuditi, kajti ministrski predsednik je bil tedaj Daladier, odlični član prostozidarske lože, prosvetni minister pa de Monzie, ki se je itak proslavil radi svojega kulturnega boljševida. To je bilo pred enim letom. Toda skoraj ob obletnici zopet zboruje učiteljsko in zopet prihajajo z njihovega kongresa vesti, ki po svoji gorostasnosti lanske celo presegajo. V resnici zborujeta dva kongresa: eden

kopov med Missisipijem in Missourijem tja do države Iowa, tako da ne bo preskrbljeno samo za potrebno namakanje polj, ampak da se bodo onemogočile tudi običajne poplave. Obenem pa bodo Združene države morale misliti na sistematično in velikopotezno pogozdovanje, ker ni nobene dvoma, da sta tako suša kakor povodenj v glavnem posledica divjega spekulacijskega izsekavanja gozdov v Združenih državah.

18 milijard Din podpore

Zaenkrat seveda je treba pomagati z nujnimi podporami. Vlada je že pred počitnicami pokazala v to svrhu 325 milijonov dolarjev, od česar 275 za poljedelstvo. Meseca julija se je od te vsote izdalo za farmerje 35 milijonov dolarjev, ker je treba varčevati za zimo, ko se bo pomnožilo število brezposelnih in brezstanovanjcev. Več desetisoč kmetijskih družin bo treba prehranjevati do junija meseca, to je do prihodnje žetve. Vendar pa je jasno, da bo od kongresa dovoljena vsota že te dni izčrpana in da bo treba nakazati za ponesrečence še najmanj toliko.

7 milijonov glav živine je bilo treba do zdaj poklati

Najhujšo škodo pa povzroča suša med živino. Vlada je nakupila 2 milijona glav živine, ki bi sicer poginila. Pripravljena pa je, da pokupi še štiri milijone glav in jih pobije. Meso so izdelali v konzerve, ostanek pa v mrzlem stanju poslali v severne in južne države, tako da so v klavnicah v Chicagu, ki z mesom oskrbuje vse severno Ameriko, morali odpušiti veliko delavcev. Vendar pa je tudi čikaška klavnica pobila en milijon glav goveje živine. Na ta način bo znašalo število vsled suše pobite živine najmanj 7 milijonov glav.

Brezposelnih je 10 milijonov

Vsak dan propade vsled suše 4 milijone kvintalov turšice. Druga posledica suše je strahovita dražinja. Zlasti se podražuje sočivo, predvsem paradizniki, fižol in koruzni kruh, ki ga imajo Amerikanci najraje. Tega v par dneh sploh ne bo več na trgu. To pomeni strašno katastrofo zlasti za delavske sloje, da je treba po pravici s strahom gledati, kaj bo pozimi. Vlada bo morala ne samo vzdrževati več 100.000 malih farmerjev, ampak tudi veliko delavstva. Brezposelnost v državah je še vedno velika in znaša še 10 milijonov delavcev, ker so Rooseveltove reforme dodaj zapolile samo majhen odstotek brezposelnih. Na žitni borzi v Chicagu so cene bliskovito poskočile. Roosevelt bo moral pokazati ogromno spretnost, odločnost in hladnokrvnost, da bo kos posledicam te gospodarske in socialne katastrofe.

Uvidevnejše časopise se po pravici sprašuje, kakšno vzgojo morejo dati mladini taki učitelji, ki jih prevečajo docela revolucionarna in komunistična načela. Tem kulturnim boljševikom je brez brambor izročena skoraj vsa francoska mladina. Seveda je mnogo med njimi tudi takšnih, ki drugače mislijo. Toda organizacija jih terorizira in jim ne dovoli, da bi prišli s svojimi oddvojenimi mišljenjem do izraza.

Samo majhen dogodek, ki osvetljuje bolj ko drugi članki dejanski položaj. Po zborovanju je slo učiteljsko po ulicah Nice in prepevalo komunistično internacionalo. Medtem pa se je iz neke hiše zašlasla narodna himna, igrana na gramofon. Pri tej priči so učitelji navalili na vrata, tako da je morala postopovati policija. In kaj je storila? Lastniku stanovanja je prepovedala igrati marseljevo, dokler traja manifestacija učiteljstva, ki smatra igranje narodne himne pri tej priliki za izdajanje. Policija je seveda v službi režima in se zaveda, da ima učiteljsko vso oporo v radikalni stranki, ki je glavna nositeljica sedanje vlade. To je samo en primer, kakor daleč je že dozorela boljševičevost v gotovih plasteh naroda.

Finančni minister, Germain-Martin je pred nekaj dnevi objavil statistiko, iz katere je razvidno, da je prihod davkov nazadovol za 10 odstotkov pod vsoto, ki je bila predvidena. Ob tej priliki je minister opozoril na več tehničnih sredstev, kako bi se stanje dalo zboljšati. Finančni minister pa je morda prežrl, da na materialna dejstva zelo vplivajo tudi moralne činjenice. Treba bi bilo pač dvigniti zaupanje v političen režim ali vsaj dati narodu vero, da se bo gorostasna korupcija v gotovih krogih popravila, pa bi se najbrž kmalu zboljšalo tudi gospodarsko stanje države.

Sovjetska propaganda z letali

Moskva, 10. avg. b. Istočasno, ko je 6 najmodernejših sovjetskih letal odletelo v Rim in Pariz, je odletelo 6 letal istega tipa proti Irkutsku, kjer bodo dodeljena tamkajšnjim letalskim silam. Ker je nosilnost teh bombnih letal zelo velika, predstavljajo veliko nevarnost za japonske baze v Mandžuriji, na Koreji in na japonskem otoku. Ta letala lahko v kratkem priplujejo nad japonska inšpekcijska središča, da tam vržejo nekaj ton eksploziva in se zopet vrnejo v svoje baze. Ker so letala močno oborožena, jim ne grozi posebna nevarnost od lovskih eskader, poleg tega pa so še zavarovana z močnimi jeklenimi ploškami.

Železniška nesreča

Bukarešt, 10. avgusta. b. Med Krajevo in Bukarestom je prišlo do trčenja dveh petrolejskih vlakov. Oba vlaka sta vozila z veliko brzino in sta zaradi silnega udara oba iztirila. Ker je bilo nekaj vagonov natovorenih s cisternami za bencin, sta bila v hipu oba vlaka v plamenih. Na gašenje in reševalno akcijo ni bilo mogoče misliti. Vse kaže, da je pri tej nesreči prišlo ob življenje osebe obeh vlakov.

Sprava med Avstrijo in Nemčijo?

Nemčija je razpustila vse avstrijske hillerjevske ustanove

London, 10. avg. b. »Times« poroča iz Monakovega, da je vodstvo avstrijske nacionalne stranke v Nemčiji objavilo snoti svoj sklop, po katerem se stranka razpušča po nalogu merodajnih oblasti. Ze pretekli teden je vodstvo avstrijske nacionalne stranke v Nemčiji prenehalo izdajati svoje redno dnevno časopise in časnikarske buletine, ker se večina članov stranke hoče vrniti v Avstrijo, ali pa skušajo najti zaposlitev v Nemčiji. Istočasno se je odredila popolna demobilizacija avstrijske legije, ki šteje skoraj 20.000 mož. Člani te legije ostanejo še nadalje v koncentracijskih taboriščih, nihče pa ne sme več nositi uniforme in orožja. Razorožitev legije je končno izvršila nemška Reichswehr. Članom bivše avstrijske narodno socialistične stranke v Nemčiji je nadalje prepovedano nositi uniformo SS in SA oddelkov in so bili danes vsi člani vodstva, ki so doslej stalno nosili te uniforme, v elvilu. Bivša avstrijska legija ostane v koncentracijskem taborišču tako dolgo, dokler se ne odloči o usodi teh ljudi. Mnogi so izrazili željo, da se povrnejo v domovino, drugi pa so prosili za poslitev v Nemčiji, kar pa bo danes zelo težko, saj ima Nemčija itak sama dovolj brezposelnih.

Berlin, 10. avg. b. Na vest o razpustu avstrijske legije in avstrijske narodno socialistične stranke v Nemčiji se na uradnih mestih izjavlja, da se to ni izvršilo v zvezi z imenovanjem von Papena za nemškega poslanika na Dunaju. Razpust legije se je izvršil samo zaradi zlorabe gostoljubnosti od strani

Avstrije. Sel avstrijske narodno socialistične stranke v Nemčiji Krausfeld je odpremljen v vzhodno Prusijo, kjer mora ostati tako dolgo, dokler mu nemške oblasti ne dovolijo svobodno gibanje po Nemčiji.

Graški hillerjevci pišejo „Giornalu d'Italia“ pismo

Zeneva, 10. avg. E. »Journal des Nations« objavlja prepis pisma, ki so ga poslali narodni socialisti iz Grada italijanskemu dnevniku »Giornale d'Italia« in ki ga je list brez vsakih dostavkov tudi objavil. Pismo se glasi:

»Storili smo vse, kar smo mogli, da zvalimo z ramen neznošen jarem, ki leži nad Avstrijo. Vi to itak dobro veste.«

»Naš poskus dne 25. julija se je ponesrečil, toda avstrijsko ljudstvo pripravljalo še drugo vstajo, ki bo dala Italiji še eno priliko, da zaigra na avstrijski meji eno svojih znanih vojaških operet, za katere se nikdo na svetu ne zmeni.«

»Vi ste nas izdali l. 1915. Tega mi še nismo pozabili. Bodiše prokleti za vedno. Odstranili smo že izdajalca Dollfusa. Drugi izdajalci mu bodo kmalu sledili.«

»Najboljše, kar sploh morete storiti, je, da ste na straži in da se čuvate.«

Vzhodni pakt - še ta mesec

Pariz, 10. avg. Današnji »Journal« piše: Čeprav sta znani stališči Nemčije in Poljske, vendar pristajata vzhodnega pakta o medsebojni pomoči ne klonajo. Nemčija se bo morala o tem izjaviti v najkrajšem času. Poljska pa bo morala kratkoročno opirati. S tem dvema državama ali pa brez njih bo pač sklenjen po vsej priliki še pred koncem tega meseca.

Brez Poljske?

Varšava, 10. avg. E. Predsednik vladne večine v poljskem parlamentu in predsednik večinskega

Okrožnica sv. očeta o narodnem socializmu

Pariz, 10. avgusta. b. Agencija »Fournier« poroča, da se v vatikanskih krogih pričakuje, da sveti oče pripravila načelno okrožnico o narodnem socializmu, ki bo razposlana vsem nemškim škofom. V okrožnici bo papež povdaril poganjski značaj narodno-socialističnega pokreta in bo zavzel posebno stališče proti narodno-socialistični tezi o nadvrednosti arijske rase.

Kardinal Pacelli ostane

Berlin, 10. avgusta. AA. »Germania« poroča iz verodostojnega vira, da so poročila o odstopu državnega tajnika v Vatikanu, kardinala Pacellija brez podlage. List zatrjuje, da kardinal Pacelli ostane.

Mussolinijev »čiščenje«

Rim, 10. avgusta. b. Danes so bili objavljeni podatki o razsodbi posebnega sodišča za zaščito države proti antifašistom in onim osebam, ki so vršile protidržavno in protirežimsko propagando. Bilo je poleg tega tudi 18 razprav, kjer se je sodilo 24 osebami, med temi 2 ženam radi vohunstva. Na dosmrtno robijo je bila obsojena 1 oseba, na 25 let robije 3 osebe. Ena oseba je bila obsojena na 24 let, 3 na 20, 1 na 17, 1 na 16, 5 na 15, 1 na 13, 1 na 12, 4 na 10, 1 na 6, 2 na 5, 3 na 3, 1 na 2 in 1 na 1 leto robije.

Tekme za državno prvenstvo

Zagreb, 10. avg. b. Danes so se pričele tukaj lahkoatletske tekme za prvenstvo države. V teku na 5000 m so bili doseženi sledeči rezultati: 1. Brčić (Hrtija) 16:18. 2. Starman (Zeleznikar, Maribor) 16:47 4/5. 3. Sporn (Hrtija) 16:51 3/5. 4. Fleš (Hask) 17:04. 5. Kangler (Maraton, Maribor) 17:15. 6. Koren (Maraton, Zagreb). 7. Bloh (Maraton, Zagreb). 8. Dorčić (Maraton, Zagreb). 9. Šindelar (Concordia, Zagreb). 10. Jamar (Hrtija). 11. Leščan (Concordia). 12. Zemljan (Maraton, Zagreb).

Učiteljski kongres

Belgrad, 10. avgusta. Z odlokom generalne direkcije državnih železnice je dovoljen učiteljem in učiteljicam 75% popust, udeležencem jugoslovanskega učiteljskega kongresa pa 50% popust. Kongres bo od 18. do 20. t. m. v Belgradu. Popust velja na državnih železnicah in parnikih od 14. do 24. t. m. vključno.

Utrinki

VELESILA OB LEDENEM MORJU

Sigurd Paulsen piše v »Berl. Tageblattu«: Nova velesila nastaja za hrblom Skandinavije. V začetku julija je potolcel ruski ljudski komisar F. Kozlov z Leningrada ob novem Stalinovem prekopu, ki veže Vzhodno morje z Belim morjem. Tam v samoti pa ni več našel male ribiške vasice, kakršna je bila še v preth letih sovjetske republike, ampak mesto z 90.000 prebivalci. To mesto si se, da prizadeva, da bi postalo arktično celinsko. V nekaj letih naj postane moderno industrijsko in trgovsko središče s 300.000 prebivalci. V njem nastajajo masivni kamniti bloki, iz katerih so konzumne prodajalnice in kinci, le po pet do sedem stanovanj. Grade velike elektrarne; kmalu bodo imeli tudi cestno železnico. V Murmansk u bodo predelovali in za izvoz obdelovali rude; katere na polotoku Kola. Ljudski komisar ponuja načrte za razširjenju luke in za gradbo ladjedelnice. Od lu bodo ruske ladje lovile rude, tes in lesne izdelke v vzhodno Evropo in Ameriko ter tudi na vzhod, ako je severno vzhodni preliv v Ledenem morju res plove, ob severni sibirski obali v Vladivostoku in na Daljnji Vzhod.

Zastopnik angleškega lista »Daily Express« je iz Vladivostoka na podlagi te mrzlične delavnosti poročal, da je vse skupaj le del ruskih vojnih priprav proti Japoncem. Če bi šlo za res, bi rusko brodarje iz Baltičkega morja po Stalinovem prelivu lahko naglo odptalo v Vladivostok. Kadar bo to brodarje res dovolj močno, bi vojaški pomen novih prekopov in ladjedelnice v Ledenem morju bil res pomemben; vendar pa bi se reklo »stvari preveč ožkosrčno presojati, ko bi hotel kdo vse živlvo življenje v tem novem svetu razlagati le z vojnega stališča. Rusija se gospodarsko in politično razvija. Njen pritisk tuli že Skandinavijo.

Belgrajski šahovski turnir

Belgrad, 10. avgusta. m. V 5. kolu amaterskega šahovskega turnirja je Schreiber z lahkoto premagal Carova. Partija Breder-Petrovič je bila zaključena remis. Sikošek je proti Grenčarskemu pregledal centralnega pešca in tudi radi tega partije ni mogel več držati. Sorli, ki je bil danes zopet v dobri formi, je žrtvoval proti Bayerju pri odprtvi pešca za napad ter je svojega nasprotnika v silnem naskoku podrl. Pavlič je riskantno igral proti Vukiću in je partijo radi tega izgubil. Ing. Feuer je je pa dobil proti Nagymelkuttiju. Rajkovič je tudi danes popolnoma odpoval in zopet izgubil proti Nikoliću, ing. Didzinski je premagal Jurišića, Matvejeva pa Maksimovića. Stanje po 5. kolu: Breder, Schreiber in Sorli 4 in pol, Sikošek, Vuković, ing. Feuer in ing. Didzinski 3 in pol, Grenčarski 3, Jurišić in Nikolić 2 in pol.

Assicurazioni Generali

Belgrad, 10. avgusta. m. Ravnateljstvo zavarovalne družbe »Assicurazioni Generali« je napravilo tukajšnje trgovsko sodišče, da naj se amortizirajo vse one menice, ki jih je podpisal pokojni ravnatelj te zavarovalne družbe Rajčević v iznosu 74.858.000 Din.

Tukajšnje trgovsko sodišče je na to prošnjo izdalo odlok, s katerim poziva vsakogar, ki ima te menice, da jih v roku 60 dni po objavi v »Službenih Novinah« predloži temu sodišču, da se ugotovi, na kakšen način so prišle v njegove roke. V nasprotnem slučaju se bodo te menice proglasile za neveljavne. Menice, ki jih je v iznosu za 74.858.000 dinarjev, imajo tri roke za plačilo, in sicer 3. aprila, 15. aprila in 19. maja 1934. Z rokom od 19. maja je 17 menic v iznosu 45.800.000 Din, z rokom od 15. aprila 2 menici v iznosu 58.000 Din, z rokom od 3. aprila 21 menic v iznosu 30.000.000 Din.

Osebnosti

Za strokovnega učitelja 5. pol. skup. državne srednje tehniške šole v Ljubljani je napredoval Iv. Tavčar, strokovni učitelj 6. pol. skup. na isti šoli. Z odlokom pomočnika prometnega ministra so pokojni: administrativni uradnik Anton Špetić, vlakovodja Ignacij Oman in strojevodja Ivan Zah, Ivan Steyer in Henrik Kozelek, vsi na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

Dunajska vremenska napoved: Vzhodni rob Alp in južne Alpe: pretežno jasno in nekoliko topleje.

DA SE OCISTI FILM!

Iz Londona poročajo:

Medtem ko se v Ameriki proti nenravnemu filmu bori »Legion of decency«, je na Angleškem pozdravljeno svoj glas »Catholic Federation«. V njej se zbirajo vsi, ki hočejo na Angleškem bojkotirati in s tem zatreti slab film.

To akcijo katoliške Federacije krepko podpira največja katoliška tednik na Angleškem »Univers«, ki je že oznanil boj po vsej Angliji. S Holandskega, Francoskega, Irskega in iz drugih dežel prihajajo Federaciji dokazi simpatij. Mnogo katolicov iz teh dežel se priključuje za ostop v Federacijo. — Brentwoodski škof hoče to akcijo izvesti po vseh škofiji. Liverpoolski škof je sporočil, da bo akcijo takoj zapolnil v svoji škofiji. Vsa uglednejša katoliška društva na Angleškem bodo sodelovala.

V Ameriki se je medtem križarska vojna proti slabemu filmu razširila že v 55 ameriških škofijah. Druge škofije bodo še sledile. Ameriška legija ima že pet milijonov članov.

Filmska industrija to akcijo dobro občuti. Pred kratkim je znan filmski industrije napisal v strokovnem glasilu te besede: »Sodimo, da so kini v srednji in zahodni Ameriki izgubili 60% obiskovalcev. To vse je uspeh tega bojkota. Kini v New Yorku so izgubili 25% obiskovalcev.« K tem ugotovitvam dostavlja upanje, da bo akcija v nekaj mesecih zopet zamrla. Nato pa nadaljuje: »Izdelovalci filmov si morajo biti na jasnem, da samo oni, morajo to akcijo preprečiti in odstraniti. Izjavili so, da hočejo gledalcem nuditi samo tisto in tako, kar gledalci hočejo. To si bo občinstvo zapomnilo.« — Radi tega splošno mislijo, da se na področju filma pripravljajo velike spremembe.

Šahovski turnir v Belgradu

Slovenca Šorli in Sikošek »opasna«

Belgrad, 9. avgusta.

»Slovenec« je že poročal, da se je pričel amaterski turnir v Belgradu in naštel njegove udeležence, toda za boljše sliko o turnirju je treba vedeti več. Zato hočem navesti nekaj podrobnosti. Turnir v Belgradu je XI. turnir Jugoslovanske šahovske zveze in nam bo dal ravno tako kot prejšnji, novega šahovskega mojstra. Mojesterski naslov bo dobil tisti, ki bo prvi oz. če bi jih doseglo prvo mesto več, tisti, ki bi zmagal v matchu. Tukaj mnogo ugibajo, kdo ima največ upanja. Večina smatra za najresnejšega kandidata belgrajskega prvaka Savo Vukovića, ki je pri belgrajskih šahistih zelo priljubljen. Favoriti so še Schreiber iz Subotice, ki je lansko leto delil v Somboru s Totom prvo in drugo mesto, Rajković, ki je letos zmagal na Levinovim turnirju v Zemunu in res močno igra, Bröder iz Novega Sada in Matvejevič iz Zemun. Sikošek in jaz sva poleg inž. Feuera in Petrovića samo »opasna«. Belgrajski favoriti Vuković je slabo začel. Takoj v prvem kolu ga je premagal inž. Dydzinsky, ki je zelo spretno izkoriščal nasprotnikove napake. Vuković je dejal, da je izgubil zato, ker smo v soboto ponoči organizirali brezpotniški turnir in sva on ter jaz igrala od treh zjutraj, turnir se je pa pričel že v nedeljo ob pol devetih. Isto se je zgodilo tudi Rajkoviću v drugem kolu. Dydzinsky je prišel sicer v slabšo pozicijo, toda se je dobro branil in Rajkoviću se je zapletel skakač med nasprotnikove pešce, da je izgubil figuro. Inž. Dydzinsky je bil v prvem in drugem kolu junak dneva.

Najresnejši kandidat za prvo mesto se nam zdi Schreiber iz Subotice. Schreiber je igral že na več turnirjih in dosegel večinoma zelo lepe uspehe. Lansko leto je v Somboru imel mojsterski naslov skoraj v rokah. Njegova igra je mirna in solidna, kar kaže, da si je nabral že dovolj izkušenj. Njegova prednost je tudi, da pozna dobro skoro vse igralce, Sikoška in mene bo pa imel še priliko spoznati, ker igraja z njim še v zadnjih kolenih. Favorit je potem še Bröder iz Novega Sada, ki je najboljši začel in prišel v četrtem kolu do vodstva. Pri tem je imel tudi precej sreče in Schreiber misli, da mora kmalu nazaj. V prvem kolu sem imel priliko spoznati zemunkega favorita Matvejeviča, ki igra sicer dobro, toda za prvo mesto najbrže ne pride v poštev. Belgrajčana inž. Feuer in Petrović sta nevarna igralca, toda za prvo mesto, mi-

slim, nista »opasna«. Kar se tiče Sikoške in mene, sva z začetkom zadovoljna. Mislim, da bo slabše, ker sva bila od vožnje in neprepanih noči utrujena in sva imela prve dni nekoliko težav z življenjem v belgrajsko življenje. Sikošek je v prvem kolu igral z enim najinteresantnejših udeležencev turnirja, Maksimovičem. Partijo je seveda dobil, kar je Maksimovič, ki je dobrušen, precej obilen in približno štirideset let star gospod, zelo potrolo in je naenkrat postal iz najbolj zgovornega igralca najbolj molčeč. Ko je pa drugi dan izgubil še z menoj, je šel in kupil Capablancino knjigo »Osnovi šaha«, katero sedaj študira in privoščim mu, če mu bo odšel šlo bolje. Jaz sem imel v prvem kolu Matvejeviča, proti kateremu nisem hotel igrati na napad, čeprav sem bil bel, ker sem se bal komplikacij. Matvejevič je dosegel dobro pozicijo, toda mogel mi ni nič. V izenačeni poziciji sem potem našel kombinacijo, katere Matvejevič ni videl, žrtvoval sem kvaliteto in prišel do odločilnega napada. V drugem kolu je imel Sikošek precej težav s Carevim in je partijo dobil šele drugi dan po slabi Carevi igri v končnici. Manj sreče sem imel s Carevim jaz v tretjem kolu. Sprejedal sem centralnega pešca in rešiti sem se moral v končnici, v kateri sem dobil pešca nazaj, toda zmagoval nisem mogel več. Sikošek je v tretjem kolu mrcvaril Nagymelykuta, ki ni nima pojma o pozicijski igri, toda precej dobro kombinira in partija je bila dvakrat prekinjena, kar pa končnega rezultata ni moglo spreminiti. V četrtem kolu je igral Bayer iz Osijek, ki je dosegel že tri remije, zelo previdno proti Sikoški in ker sta čakala oba na napake, je nastala tako enostavna pozicija, da sta se zednili na remis. Na mene je v četrtem kolu z vso silo navalil Nagymelykuta, toda sem srečno prestopil njegove pasti in moj nasprotnik se je v 30. potezi razočaran vdal. Nagymelykuta je tipičen Madjar, doma iz Sente. Izgovarja njegovega imena nama je delala v začetku težave. Vojvodinci, ki znajo madjarski, so nama povedali, da se pravi to po naše velik in globok vodnjak. Tukaj bo seveda vodnjak, iz katerega bodo vsi zajemali točko. Ali je pa ta vodnjak tudi globok, bomo še videli. Do sedaj sva imela Sikošek in jaz najslabše nasprotnike, toda sva se že toliko privadila, da se tudi močnejših ne bojiva več. Glavna preskušnja naju čaka prihodnji teden. Če bova srečno vozila, nama dober placement ne uide. J. Šorli.

Mednarodna alpska vožnja

Opozorilo radi varnosti na cestah prihodnje nedelje

Avtomobilski klub kraljevine Jugoslavije, Sekcija Ljubljana, obvešča:

Dne 12. t. m. vozijo udeleženci mednarodne alpeke vožnje na progi Zagreb, Samobor, Bregana, mimo brežiškega mosta, Kostanjevica, Novo mesto, Trebnje, Ljubljana, Kranj, Jesenice, Podkorensko sedlo ter dalje čez Avstrijo v Monakovo. Start prvega vozila je ob 4 zjutraj v Zagrebu, zadnjega ob 6.47. Sodimo, da bodo tekmovalci vozili skozi Bregano v času od 4.25 do 7.40, skozi Novo mesto od 5.20 do 8.30, skozi Ljubljano od 6.50 do 10.15, Kranj od 7.20 do 10.55, Podkoren od 8.40 do 12.40. Verjetno pa je, da bodo vozili že pred naznačenim časom skozi navedene kraje. Radi varnosti, tako lastne kakor voznikov, se prebivalstvo v ljudno naproša, da se strogo ravna po navodilih, ki so jih izdale oblasti. Pokorava naj se odredbam orožništva, policije in drugih rediteljev.

Ker bodo vozili tekmovalci v zelo kratkih presledkih drug za drugim, je zlasti v suhem vremenu ob prašni cesti, hoja, vožnja in sploh zadrževanje na cesti silno nevarno. Živina, otroci, slepi, gluho-nemi itd. naj ostanejo doma ali pa naj bodo na drugih varnih mestih. Cesto uporabljajte za časa tekme le v najnujnejših slučajih in z največjo previdnostjo. Pri tem se držite vedno strogo desne strani ceste. Posebno pazite na ovinke. Križajte cesto le v slučajih resne potrebe in z največjo previdnostjo, po možnosti le tam, kjer so postavljeni varnostni organi. Vsaokomur naj se priporoča uporaba sporedne ceste ali poti. Gledalci se ne smejo postaviti ob zunanji strani ovinkov ali pa na drugih nevarnih krajih.

Ob progi je urejenih 17 reševalnih postaj in

Roparski napad na ljubljanskem polju pred sodniki

Ljubljana, 10. avgusta.

Nedeja 26. junija letos. Zorilo se je, ko se je pomikala vesela družba po ljubljanskem polju do Koliške tovarne. V družbi je bil tudi prileten Kolnik, upokojenec. Ki je sobotno noč prekrakal in prišel v neki kolodvorski kavarni v družbo sumljivih tipov. Plačal je za pijačo. Družba pa ga je zvalila na polje. Tam so ga napadli in oropali. Neki moški mu je strgal srebrno uro z verzičom, neka maloprdnica pa mu je pograbila denarnico, v kateri je bilo 90 Din. Po slabi družbi res vedno glava boli! To si bo prav dobro zapomnil sivolas oče Tomaž.

Veliki kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Frana Orožna je danes sodil o tem roparskem napadu. Na zatožni klopi so sedele tri izgubljene eksistence, tipi, ki so bili že 15- do 20 krat kaznovani. Obravnava je pokazala sliko iz dna ljubljanskega življenja.

Prvi obtoženec je bil 24letni delavec s Kodeljevega Zagar Valentin, že zaradi roparstva na 20 mesecev robije. Ta je sodnikom prostodušno pripovedoval: »Priznam, da sem ukradel le srebrno uro. Moja nisem držal. Bil sem močno pijan. Nič ne vem, kje smo bili.« Predsednik: »Ali se spominjate, da ste mu vzeli srebrno uro?« Valentin: »Nel Ura se je kar v mojem žepu znašla.«

Druga obtoženka, Josipina Kastanetto, bivša natakarka, za 3 leta izgnana iz Ljubljane zaradi postopstva, je možu vzela denarnico z 90 Din. Kratkot: »Nič ne vem. Mnogo sem bila v kavarni. Vino, pivo in likerje.« Pripovedovala je zgodbo, da ji je denar dal njen fant.

Tretji obtoženec Franc je odločno odklanjal dejansko udeležbo pri napadu. Zatrjeval je sodnikom: »Nisem bil preveč pijan. Brat pa ko muha. Nisem ga napadel od zadaj. Šli so proti Jaršam. Jaz sem jih pustil.«

Priča Tomaž, prileten možakar, sivolas in

mašne postave. Bilo mu je pač nekoliko nerodno, da je moral pred sodniki v vseh podrobnostih pripovedovati o svoji neprijetni nočni dogodivščini. Pravil je, kako so prišli v Kolodvorski ulici skupaj. Dajal je za vino. Pozneje so odšli na Šmartinsko cesto in od tam na polje. Opisal je, kako je bil izvršen napad. Zenska mu je pograbila denarnico, iz katere ji je hotel dati enega kovača. Bilo je ob jutranji zori. Vse se je izvršilo naglo, v par minutah. Prvi obtoženec ga je od zadaj napadel. Nato je sledila konfrontacija.

Obtoženi Valentin: »Ni res! So ga na policiji naučili, kako naj govori. Mene policija preganja.« Obtožena Josipina: »Ga nisem prišla. Sam me je grabil.« Obtoženi Franc: »Nisem bil zraven.«

Sodba se je glasila:

Zagar Valentin zaradi roparstva srebrenne ure na 3 leta in 6 mesecev robije ter v izgubo častnih drž. pravic za 5 let. Kastanetto Josipina zaradi roparstva 90 Din in povratka v Ljubljano na 1 leto in 7 mesecev robije ter v izgubo častnih drž. pravic za 3 leta. Tretji obtoženec Franc je bil oproščen.

Predsednik: »Valentin, ali sprejmete sodbo?« Prvi: »Koliko sem dobil?« Predsednik: »3 leta in pol.« Valentin: »Sprejemam.« Solzan je nato ponudil obe roki stražniku, da ga je ukenil.

Kočevje

V Rinži je utonil preteklo soboto 24letni pekovski pomočnik Strehovec Erih. Stojel je na bregu na skalnati deski v kopalski, si je umival roke, pri čemer je zgubil ravnotežje. Padel je v vodo in ker ni znal plavati, — utonil.

Kolportažo »Slovenca« je z današnjim dnem prevzel nekdanji dolgoletni kolporter g. Anton Fabijan, postrešček. Priporočamo ga našim čitateljem, da ga tudi z naročili ob vsaki priliki podpirajo.

† Akademski kipar Jurkovič

Ljubljana, 10. avgusta.

Davi ob tri četrti na 4 je umrl po daljši mučni boleznii znameniti slovenski akademski kipar in profesor tehniške srednje šole g. Ivan Jurkovič. Čeprav je bila tega kiparja sama osebnost skromnost, se vendar slovenska javnost zaveda, da se je poslovil od nas velik umetnik, in sicer v cvetu svojih let. Mnogo spomenikov, ki jih je napravil on, krasi slovenske kraje, med temi sta najbolj znana Cankarjev spomenik na Vrhniku in spomenik padlim vojakom v Skofji Loki.

Akademski kipar Ivan Jurkovič se je rodil dne 4. novembra 1893 v Ljubljani. V Ljubljani je obiskoval umetnostno obrtno šolo in nato kiparstvo, na Dunaju pa umetnostno akademijo. Svoj sloves kot izvrsten kipar in velik umetnik si je znal kmalu ustvariti ter je pričel dobivati mnogo naročil. Jeseni leta 1932 je postal učitelj na tehniški srednji šoli, kjer je poučeval kiparstvo, risarstvo in strokovno risanje.

Pokoju je imel lep naravni talent za umetnost, ki ga je izobilkoval s finim umetniškim čutom. Bil je vedno samostojen v oblikovanju in se ni vdal raznim modnim kapricam ter se je držal daleč od vseh možgih »izmov«. Pri ustvarjanju je bil nara-

Nova planinska postojanka na Pohorju

Sv. Trije Kralji ob Črnem jezeru

Glavni greben Pohorja je ves posejan s planinskimi domovi in kočami tako, da je lahko po markiranih poteh in stezah prehoditi gozdno Pohorje od Maribora do Dravograda. V tem gornjem loku se v sredini odceplja skupina Veliki Vrh (1347 m) s Črnim jezerom, kot najlepši dragulj te zelene ogrlice.



Cerkev sv. Treh Kraljev, delo celjskih grofov. Novi planinski dom pri Sv. Treh Kraljih

Vsa ta skupina je vsled oddaljenosti od južnega glavnega grebena Pohorja in planinskih postojank od danes planincem skoro neznana in vsled tega malo obiskana. Manjkala je planinska postojanka na Velikem Vrh, ki bi kot zveza olajšala dostop do glavnega Pohorskega grebena.

Slovenjebistriška podružnica SPD se je več let vneto pripravljala na gradbo planinske koče v tem delu. Odločila se je postaviti jo pri Sv. treh kraljih tik pod Vel. Vrhom. Letos v maju je podružnica položila temeljni kamen za planinski dom. Dasi ta slovesnost ni bila javno razglašena, se je vendar udeležilo več sto planincev od blizu in daleč, ki so bili vsi očarani od krasne lege bodočega planinskega doma.

Keltske hiše prihajajo na dan

Sodijo, da je stalo tam 400 keltskih hiš

Vače, 9. avgusta.

Zopet škrtajo krampi in lopate, se odgrinja do 60 cm debela plast zemlje in se radovednemu očesu prikazuje sled davno preminilih rodov.

Človek bi rekel, da je ilirski, oziroma keltska naselbina na Vačah skoraj neizbrpna. Kjerkoli kopljesh zgoraj za slemsko cerkvijo, po njivah, travnikih ali gozdu, povsod naletiš na ostanke davnega človeškega bivanja in dela. Desetletja so kopali strokovnjaki in domačini — kmetje in vsak se je mogel ponašati z večjim ali manjšim uspehom. Zal se je delalo brez pravega smotra in brez vsakega načrta. Tako domačini, kakor tujci, ki so stikali predvsem za dragocenostmi, ki so se našle predvsem v grobovih. Kopali so le grobove. Od tod tudi dejstvo, da se je govorilo in pisalo do današnjega dneva samo o keltskih grobovih in ne o keltskih naselbinah.

Sirši svet je bil kratkomašo mnenja, da so na Vačah le grobovi, brez naselbine živih ljudi. Kaj-

Na plaži - solnce in



Kiki bonboni

Kjerkoli si bodi Kiki povsodi!

PROIZVOD UNION. ZAGREB.

ven ter je vedno stremel le za čim večjo popolnost svojih skulptur. Prav zato je Jurkovičovo delo med našim narodom dobilo polno odziva. Kip plakajoče matere na spomeniku padlim vojakom v Skofji Loki presune vsakega obiskovalca. Enako napravi mogočen vtis spomenik Cankarja na Vrhniku. V Ljubljani sta med drugimi znani njegovi skulpturi pri vходу v palačo Poštne hranilnice in pa tiskarski lev na palači Grafike.

V življenju je bil Ivan Jurkovič tih, resen človek, globoko izobražen in finega nastroja. Bil je priljubljen pri tovarših in pri učencih. Ni se nikoli silil v ospredje ter je pustil, da bolj govori njegovo delo samo. S svojim delom si je ustvaril v slovenski kulturi trajen spomenik. Odličnemu kiparju Ivanu Jurkoviču naj sveti večna luč! Zaljubljenim naše sožalje

Agilna slovenjebistriška podružnica je nato z neumorno požrtvovalnostjo gradila, tako da bo planinski dom že v teku meseca septembra slovesno odprt. Posebna zasluga, da je bil planinski dom v tako kratkem času dograjen, gre predvsem gg. Tomažiču Jožu, šol. upravitelju na Tinju, dr. Antonu Znidaršiču, dr. Simonu Jagodiču, pa tudi drugim Slovenjebistričanom, ki so požrtvovalno podprli to akcijo.

Ta planinski dom je umetnina po načrtu g. inž. Jelenca iz Maribora. Na granitem temelju leže smrekove stene, ki obdajajo dve veliki gostilniški sobi, deset posameznih sob ter dvojne skupnih ležišč s 50 posteljami. Planinski dom stoji tik cerkve Sv. treh kraljev, ki so jo zgradili celjski grofje v gotskem slogu. Je to ena najstarejših in najpompozantnejših cerkva na vsem Pohorju, od blizu in daleč prihajajo k njej romarji in planinci.

Od planinskega doma je čudovit razgled, počenši z razgledom na široko Dravsko polje, Donačko goro, ponosni Boč, raztegnjeno Celjsko hribovje z Mrzlico, do visokih Savinskih planin. Ozadje pa je poraščeno s smrekovim in jelovim gozdom do vrha Vel Vrh, tako da stoji planinski dom v popolnem planinskem zatišju. V neposredni bližini planinskega doma je eno najlepših in najidiličnejših pohorskih jezer. Skriva se na majhni planoti, obdano okoli in okoli z mogočnimi starimi smrekami, tako zvano Črno jezero.

Iz planinskega doma je na Pesek po novo markirani poti 2 uri. Do Senjorjevega doma 5 ur. Po 3 ure pa na Klopni vrh, Hlebov dom, Ruško kočo in v Slovensko Bistrico. Najlažji dostop do planinskega doma je iz Slov. Bistrice ob romantični »riži«, 3 ure. Čez Tinje, s krasnim razgledom, 3 ure. Čez Šmartno na Pohorju iz Slov. Bistrice 3 in pol ure, a iz Konjice čez Kebelj pa 3 ure.

Franjo V.

pada je tako mnenje za mislečega človeka nesmisel. Kjer so grobovi, morajo biti v bližini tudi stanovišča za žive ljudi. In prav v to smer gredo letošnja in lanskoletna izkopavanja. Da dožene lego in obseg naselbine, se je lotil strokovnjakšega izkopavanja naš najboljši starinoslovec, v Gradcu živeti profesor dr. W. S. m. i. d. Je lansko leto je odkril temelje mnogih hiš in v tem pravcu letos nadaljuje z izkopavanjem in preiskavanjem. Kjerkoli zastavi na gotovem ozemlju z izkopanjem, povsod naleti na obrisne majhnih hiš, ki so se jih posluževali takratni ljudje za stanovanja. Ako vzamemo, da meri tozadevno ozemlje do 4 ha, cenimo lahko število stanovanjskih hiš na 400. V izkopanih hišah ni najti vidnih in večjih predmetov, vendar profesorje večje oko iz drobcev, ki se najdejo v vsaki hiši, dožene, s čim so se stanovalci pečali ter kako so živeli. Zanimivo pa je, da se doslej v izkopanih tlorisih ni našla nobena sled verskega značaja, ne paganskega ne krščanskega.

Odkrite tatvine v jeseniški tovarni

Jesenice, 9. avgusta.

Pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah so zadnje čase opazovali, da iz raznih skladišč izginja po nenavadnem potu razno blago. Osumili so več oseb. Vodstvo podjetja je osumljenim namiglo past, v katero so se tudi v resnici ujeli. Plen je bil obilen, kajti na avtomobilu, na katerem so hoteli odpeljati in ki ga je zajelo orožništvo, je bil najrazličnejši material iz tovarniških skladišč. Tudi pri hišnih preiskavah so je našlo razno, iz tovarne odneseno blago.

Obdolženci so tatvino deloma priznali, na kar

Brezmotorci in njihovi špasi na Blokah

Nova vas, avgusta.

Kako je živo pri nas, odkar so letalci prišli! Vedno je kaj zabave in zanimivosti. Zda nam pravijo to, zda spet drugo presenečenje s svojimi brezmotornimi aparati, ki jih prepeljujejo z enega hriba na drugi, kakor pač veter pih, in se spuščajo z višine — začetniki še bolj oprezno in pri tleh, oni, ki imajo kaj večkušen letalstva, si upajo že višje. In kako so pridni! Zjutraj jih vidiš že ob petih, ko se spuščajo a hriba. Navadno ostajajo gori do osmih ali devetih, dokler se ni prevelike vročine; saj so reveži že na vse zgodaj premočeni od potu, kaj bi počeli šele tedaj, ko začne solnce razkazovati svojo moč! Med dnevom popravljajo kak pokvarjen aparat — brez takih seveda tudi ni, — pod večer gredo pa spet na vaje. Z Blokami so kar zelo zadovoljni. Kako tudi ne! Gostoljubna Modičeva gostilna jim nudi kar največ ugodnosti: imajo svojo garažo za letala, svoji

»pension«, ki so ga — mimogrede povedano — »Hotel Durchzug« kretili, dobro hramo itd. Zabave jim ne manjka in jo tudi drugim večkrat privoščijo. Ni čudno: saj so vsi mladi in vedno ukreajo kakšno smešno.

Tudi tujci prihajajo vedno v večjem številu k nam. Saj so Bloke tako idealno letovišče, da ga je treba iskati. Daleč proč od mestnega šuma in prahu, v čistem gorskem zraku med hrički in gozdovi čepe tako kot bela golobčica. Sem se ni podrla mestna kultura in je še vse tako lepo naravno, da je kaj.Zato pa: kdor hoče zdravja, solnca, odpočitka in zabave, naj pride k nam! Za 25 Din na dan se v Blokah dobro najde in naspis.

Še vsak tujec, ki je prišel prvič na Bloke, je strmel nad njihovo lepoto, ki je nekaj svojstvenega poleti in pozimi, in dejal: »Nisem vedel, da je tu gori tako lepo in da se imate tako fletno, še bom prišel!«

Ljubljanske vesti:

Velik požar v Šiški

Ljubljana, 10. avgusta.

Davi, navse zgodaj, je izbruhnil v Spodnji Šiški velik požar, čigar plameni so dolgo osvetljevali vse zahodnje nebo Ljubljane in ki je povzročil ogromno škodo. Obenem pa je bil v nevarnosti velik del Šiške ter je le zasluga gasilcev, da je bil požar omejen le na eno samo poslopje.

Kakšnih 50 m dolgo poslopje bivše pivovarne Reininghaus, sedaj last g. Petra Hartmana na Celovski cesti št. 50, je dolgo služilo za razna skladišča, v zadnjem času pa so si trije podjetni obrtniki uredili v njem prostorne delavnice. Ti trije obrtniki so: Andrej Supan, izdelovalec motorov in gasilnih agregatov; modelni mizar Ludvik Jaklič in livar Franc Ogrin. V podstrežju poslopja pa je bilo še polno raznega blaga, ki je bilo tam v skladišču, tako številnih pivovarniških sodov, ki so tam ostali še od bivše pivovarne, mnogo izdelanih Jakličevih modelov, raznih strojev, orodja in drugega. Skoraj vsa ta zalogu je postala žrtev današnjega požara.

Ogenj je izbruhnil davi, kmalu po pol 5. Radki ljudje na cesti so ogenj takoj opazili ter alarmirali šišenske gasilce. Roza Ramšakova pa je telefonirala po poklicne gasilce. Že dve minuti po telefonskem poklicu so oddrli poklicni gasilci na kraj požara s svojim orodnim avtom, pet minut nato pa z motorno brizgalno. K gašenju požara so odhiteli vsi poklicni gasilci, ki so bili na razpolago, to je 10 mož pod vodstvom podpoveljnika g. Ogrina. Z enako naglico in točnostjo so prihiteli k ognju s svojo priklipno motorno brizgalno šišenski gasilci pod vodstvom svojega poveljnika g. Mlakarja.

Plameni tega požara so bili daleč vidni, kar je umevno, saj je gorelo vse 50 m dolgo podstrežje. Jutranji vstajalci so v mestu in v okolici postali pozorni na ta strašni požar, saj se je od daleč videlo, kakor da bi gorela vsa Šiška. Na Celovski cesti sami se je kljub zgodnjim uram nabralo takoj polno radovednežev, ki so se do 7 zjutraj, ko je požar še trajal, vedno bolj množili. Gasilci so ves

čas delali neumorno in le sreča je hotela, da je bil hidrant takoj v bližini. V mogočnih curkih je voda brizgala in dušila ognjene plamene. Bilo pa je tudi potrebno tako neumorno gašenje, ker se tega poslopja drži hiša, katere podstrežje je natrpano s slamo in senom. V nevarnosti so bila vsa sosednja poslopja. Le s skrajnim naporom so je gasilec posrečilo omejiti požar, čeprav seveda niso mogli rešiti vsega gorečega poslopja. Okoli 7 zjutraj je bil požar zadušen, poklicni gasilci pa so ostali na mestu še pol ure, medtem ko so šišenski gasilci obdržali gasilsko stražo do 11 dopoldne. Včeraj ves dan pa so si številni radovedneži ogledovali pogorišče.

Pogorelo je vse podstrežje z vsemi zalogami, poškodovane pa so tudi delavnice v pritličju. Na vseh krajih se je namreč vdrl celo strop, tako da od vsega obširnega poslopja ni ostalo prav za prav drugega, kakor goli zidovi.

Škoda, ki jo trpi gospodar Peter Hartman, se ceni na približno 225.000 Din; škoda, ki jo trpe vsak od omenjenih treh obrtnikov pa na okoli 30.000 Din, tako da znaša celotna škoda mnogo nad 300.000 Din. Hartman je zavarovan pri Jadranski zavarovalni družbi in Dunav za znesek 150.000 Din, torej krije zavarovalnica le del vse škode. Prav tako so zavarovani tudi omenjeni obrtniki, toda vsak le za manjšo vsoto, kakor pa trpe dejanske škode.

Ugotovljeno je tudi, kako je požar nastal. Livar Franc Ogrin je snoči delal zelo pozno. Dimnik pa je bil pokvarjen ter se je ponoči vnel tram tik dimnika, ki je zaniel vse podstrežje. Poklicni gasilci so tudi res še našli ta tram, ki je bil seveda močno zgorel.

Kakor vedno, se je tudi pri tej požarni nesreči izkazalo, kako pomanjkljiva je še ljubljanska gasilska služba. Kaj bi bilo, ako bi v istem času nastal še en požar v mestu ali pa kje kakšna večja nesreča. Gasilska in reševalna služba bi morala tedaj gladko odpovedati, toda ne zaradi gasilcev, ki so skrajno marljivi, temveč zato, ker jih je premalo in imajo nezadostno opremo.

se bo na Voglu zažgal kres z umetnim ognjem. T. K. Skala priredi k tej otvoritvi izlet z avtobusi. Prvi avtobus bo odhajal iz Ljubljane že v soboto ob 19.30 izpred kavarne Evropa do hotela sv. Janez, od koder bo dostop do doma mogoč še istega večera. V nedeljo bo pa na razpolago poleg avtobusa Slov. plan. društva, s katerim je tudi ugodna zveza, še en avtobus, ki bo odhajal iz Ljubljane ob 4 zjutraj tudi izpred kavarne Evropa. Vozna cena tja in nazaj 47 Din. Sedeže se naroča ter plačuje v trgovini Alpina na Dunajski cesti.

Mariborske vesti:

50 ponarejenih tisočakov v slami

Maribor, 10. avgusta.

Julija se je pred tukajšnjim okrožnim sodiščem končala ponarejevalska afera, ki je spravila v ječo celo vrsto ljudi iz jareninske okolice. V Jarenini se je ustalil znani ponarejevalec Anton Kokot ter izdeloval pri posestniku Kurniku stočinskih bankovcev. Prišli so mu kmalu na sled ter ga zaprli in ponarejene stotake zaplenili. Niso pa našli nobenih kemikalij in drugih pripomočkov, ker je Kokot izjavil, da je vse skupaj zažgal in uničil še pred prihodom orožnikov. Tudi je priznal, da je izdeloval samo stotake. Nadaljnji preiskavi potem v Jarenini ni več bilo, ker so oblasti domnevale, da je z aretacijo Kokota odstranjena vsaka nevarnost.

Včeraj pa so prignali orožniki iz Sv. Lenarta v Slov. gorah v zapore mariborskega okrožnega sodišča 34 letnega brezposelnega delavca Antona Orgoljča ter 26 letnega Rudolfa Kurnika. Z njuno aretacijo bo jareninska ponarejevalska afera končno likvidirana, pojasnilo se je pa tudi, da je bilo delovanje Kokota mnogo obsežnejše in nevarnejše. Dne 6. avgusta je prišel Orgoljč v St. Lenart ter prenočil na slami pri posestniku Antonu Kirbišu. Zjutraj je pustil pri Kirbišu svojo prtljago — 3 papirnate

Šahovski turnir v Mariboru

Maribor, 10. avg.

Danes dopoldne se je zaključilo V. kolo mariborskega mednarodnega šahovskega turnirja, ki se je snoči prekinilo. Zaključek je prinesel pričakovano zmago mojstru Pircu, ki je svojega nasprotnika madjarskega mojstra Steinerja premagal z večjo končnico s premočjo prostega kmeta. Pirc je s to zmago prišel na čelo tabele ter bo verjetno obdržal vodstvo do konca, ker ima med nasprotniki pred seboj edino še Reifira kot nevarnejšega tekmeča. — Partija dr. Astaloš: dr. Drezga se je končala remis. — Stanje po V. kolu je sedaj: Vasja Pirc 4, Steiner 3½, Menšikova 3, Reifir 2½, dr. Astaloš 2, Stupan in Spielmann 1½, dr. Drezga in Vidmar 1. — Jutri v soboto se srečajo: Steiner: Reifir, Stupan: Pirc, Spielmann: dr. Astaloš, Vidmar: dr. Drezga, Menšikova pa je prosta.

□ Vodstvo protibrezbožniške razstave »Pro Deo« prosi vse gg. župnike v okolici Maribora, da izvolijo v nedeljo pri pridigi priporočiti vernikom, da obiščejo to razstavo. Razstava je odprta od 9—12 in od 3—7 v IV. deski šolskih Gosposvetski ulici (poleg samostana čč. šolskih sester). Razstava se zaključuje v nedeljo 12. t. m. zvečer.

Se dva dni protibrezbožniške razstave. Še danes in jutri bo odprta protibrezbožniška razstava v IV. deski ljudski šoli v Gosposvetski (prej Samostanski) ulici. Razstavo si je ogledalo že izredno število Mariborčanov in okoličanov. Ostalim, ki so zamudili priložnost, se nudi prilika ogleda še sedaj. Naj je nihče ne zamudi!

□ Grof Zepelin v Mariboru. V četrtek je prenočeval pri Orlu grof Leo Zepelin, nečak

□ Živinski sejem v Ljubljani, na klavnici, bo prihodni teden že v torek, 14. avgusta, ker je naslednji dan praznik.

□ Tone Rozman včeraj prepeljan v sodne zapore. Policija je zadržala invalida Antona Rozmana, ki je osumljen soudeležbe pri brutalnem in gnusnem umoru Franca Serše na Starem trgu, še nekaj dni v svojih zaporih, medtem ko je obe ženski Ivanu in Franciško Seršetovo odpravila že v eredo dopoldne v sodne zapore. Policijska uprava pa je včeraj ob 9 dopoldne pripeljala s policijskim avtomobilom Antona Rozmana v preiskovalne zapore okrožnega sodišča. V veliki uradni sobi kazniške uprave so izvršili vse predpisane formalnosti glede prevzema. Antona Rozmana so popisali in izmerili, zapisali so tudi v poseben seznam vse njegove stvari. Nato so ga odvedli v samotno celico. Rozman je bil ves čas miren in ni kazal nikake večje duševne pobitosti. Preiskovalni sodnik dr. Leon Pompe je že začel z uvodnim zasliševanjem obeh osumljenk, Ivane in Franciške Seršev. Obe sta na ženskem kazniškem oddelku v samotnih celicah, strogo ločeni druga od druge in pod stalnim nadzorom. Tudi obe ženski sta na videz mirni. Žena umorjenega Ivana Serše je stara 60 let, rojena v Korenu, občina Rakovce, okraj Kamnik. Je male postave, krepke konstitucije. Njena hčerka Franciška je po postavi za nekaj centimetrov višja. Rojena je bila 2. februarja 1915 v Mazlu na Nemškem, pristojna pa je v Rapolcu. V Ljubljani se je drugače preživljala s pletilstvom. Koliko časa bo trajala sodna preiskava, še ni mogoče točno napovedati. Odvisno je pač od okolnosti, ali bodo osumljenici napram preiskovalnemu sodniku odkriti in bo na ta način znatno pospešena preiskava. V tem slučaju je pričakovati, da bo preiskava mnogo poprej končana in se bo glavna obravnava lahko vršila v začetku novembra ali decembra. Policija sodišču še ni izročila vsega zbranega materiala. Po mestu so se širile govorice, da so našli še druge telesne ostanke umorjenega Serše, kar pa ni res.

□ Komur je predaleč na planine, naj se oglasi na Poljanski cesti št. 11, kjer je otvorna na novo preurejena gostilna v slogu planinskih koč. Bivša gostilna »Koroški dom« — zdaj »Pri Jožici« — se vodi v domači oskrbi in bodo gostje najbolje postreženi. Otvoritev danes zvečer.

□ Izpred Nove založbe na Kongresnem trgu je bilo ukradenko moško kolo znamke »Puch«, dividenca št. 5405, tvorniška številka 393396, črno pleskano z svetlomodrimi okraški. Opremljen je z Boschovo električno lučjo. Kdor bi kaj vedel o kolesu, naj sporoči policijski direkciji v Ljubljani.

□ Katera dama želi najmodernejšo obliko file klobuka, najišče čene kakor žalni klobuk in pajčolan, naj obišče salon »Anita«, Ljubljana, Krekov trg 10.

□ Dolenjsko cesto razširjajo. Dolenjska cesta, ki je na mnogih krajih prav ozka, je postala glede avtomobilskega in drugega voznega prometa prav živahna. Zato je nujna potreba, da se ta cesta od dolenskega mostu naprej proti Rakovniku razširi. Od železniškega prelaza naprej so nedavno podrti vrtno ograjo prve vile in so jo potisnili tik do vilnega zidu, tako da bo cesta razširjena za 6 metrov. Tako bodo cesto razširili vse do Rakovnika. Napravili bodo tudi primerno širok hodnik za pešce.

Čateške toplice (54-5° C)

Najbolj vroče radiotermalno kopališče v dravski banovini! Za revmo, šišas, otreplost, želodčne in ženske bolezni! Od 1. maja do 30. junija in od 1. septembra do 31. oktobra 20-dnevno pavšalno zdravljenje za ceno 1100 Din, 10-dnevno 600 Din (soba, 4krat dnevno dobra hrana, dnevno 1 kopel, 1 zdravniški pregled, dovoz in odvoz od postaje Brežice ali Dobova, takse). Prospekt na zahtevo

Celje

□ Visok obisk na davčni upravi v Celju. Včeraj dopoldne se je mudil na inspekciji pri davčni upravi v Celju pomočnik finančnega ministra g. inž. Nedeljković.

□ Zanimanje za balkanijado v Zagrebu. Med celjskimi sportnimi krogi vlada za balkanijado v Zagrebu precejšnje zanimanje in se pripravlja večja skupina celjskih sportnikov, da si ogledajo to edinstveno sportno prireditev v naši državi. Kdor bi se za to zanimal, naj se obrne na g. Kocmurja v Ljudski posojilnici.

□ Regulacija Koprivnice. Dela pri regulaciji Koprivnice počasi napredujejo, ker je na razpolago bolj malo denarja. Sedaj regulirajo strugo od Sv. Duha proti rudarski šoli in je upati, da bodo dela še v letošnjem letu končana. Kdaj se bo začelo z regulacijo Savinje, še ni znano. Vsekakor bi bilo želeto, da bi se z deli preveč ne odlašalo, ker so itak odstranjene vse ovire in je treba razpisati samo še dela in takoj začeti.

Ptuj

□ Iz notarske službe. Namesto pred kratkim umrlega notarja Carlja je določen za vršila dolžnosti javnega notarja v Ptuj g. Janko Pončšek, dosedaj v Slovenjgradu.

□ Policijske vesti. Radi prepovedanega povratka v Ptuj je policija aretirala 41 letnega Miho Svajglja. Imenovan je izučeni zidar, vendar se ne briga, da bi dobil kako zaposlitev in se rajši klati in berači, kljub temu, da je še mlad in zdrav človek. Doma je iz Ragoznice, potika pa se trajno po Ptuj, kjer so ga zopet zasačili. Romal je v zapore okrajnega sodišča, ki jih je šele pred kratkim zapustil.

Jesenice

Valjajo naše ceste in ulice. Ogromne kupe debelega kamnjenja so navozili ob cesti mimo železniške proge in na Obrtniško ulico. Ljudje so se čudili in dejali, kdaj bomo vsi to debelo navlako stlačili v zemljo in zgladili. Nepotrebna skrb, kajti pripeljal se je cestni parni valjar ter pričel tretji in drobiti, kakor bi se sam sta spodnje vozil. — Pa sta bili tudi potrebni, da se uredita omenjeni dve cesti in le škoda, da ne ostane valjar dalj časa v jeseniški občini, da bi tudi vse druge razorane ulice zravnal.

Dovolj dela bodo imeli v nedeljo reditelji pri mednarodni avtomobilski tekmi na Gosposvetski cesti na ozkih prehodih pri »Horvatu« in ob nekdanji kaplaniji, oziroma Stari poti. Tudi bo treba stalnega nadzorstva na Javorniku, mimo Dečmanove hiše, kjer je cesta zelo ozka in napravi tam ovinek. Ob nedeljah je cesta med Jesenicami in Javornikom polna sprehajalcev, ki bodo pač morali v lastnem interesu paziti na drveče avtomobile. Zanimanje za tekmo je splošno in »firba« bo nič koliko.

Dobrunje

Pred par dnevi se peljem v Ljubljano po opravilu, pa se razveselim, kako se je banovinska cesta skozi občino Dobrunje v resnici popravila in postala udobna, odkar je prepovedano orati tik do ceste oziroma pri oranju s konoji in plugom prihajati na cesto in pri tem zadrževati promet na cesti, kakor tudi z današnjem prsti cesto mazati. Zaradi omalovaževanja tega predpisa je bilo mnogo nas kmetov lanske leto običajno kaznovanih z denarno globo od okrajnega cestnega odbora. No, ne malo pa me je začudilo, ko sem prišel do mesta, kjer se začne občina Ljubljana. Tam stoji neka njiva, katero so ravno v tem času orali. Brez ozira na predpise, kateri veljajo za nas podeželske kmete, je ta mestni kmet samozavestno oral na cesti, zadrževajoč vsak hip ves cestni promet, nanašajoč na cesto polno prsti in blata, a kar je glavno, oral tik do ceste, če že ne samo cesto, tako, da je na tem mestu cesta za polovico ožja in je vsako srečavanje voz brez nevarnosti onemogočeno, o pešpoti pa niti ne govorim. Dobro bi bilo vedeti, zakaj se tu nihče ne pobriga za spoštovanje predpisov. Dobro bi tudi bilo, da bi se gospodje malo pobrigali in bi ta mali del ceste malo razširili, kajti tudi mi iz dobrunjske občine precej prispevamo mestni trošarini.

Vaš organizem, zlasti pa čreva

je treba dnevno očistiti! Nič lažjega kakor to! Spijte dnevno na tešče par kozarcev

ROGASKE

mineralne vode, pa boste kmalu občutili njeno blagodejno delovanje!

naravnost pri kmetih. Kupujejo seno, otavo in deteljo.

□ Nov inkasant PTL. Dosedanji inkasant Protituberkulozne lige g. Bizjak Alojzij je odložil pobiranje protituberkuloznega dinarja, ki ga plačujejo kot prostovoljni davek vsi mariborski stanovanski najemniki in hišni lastniki. Njegovo delo je prevzel g. Anton Sitar, ki je edini upravičen pobirati denarne in druge prispevke za azilni sklad PTL.

□ Begunci se prihajajo. V četrtek in včeraj se je nateplo v Maribor še 18 hitlerjevskih begunov iz Avstrije, ki so prišli preko meje s Koroškega in Stajarskega. Včeraj popoldne so jih odpotali naprej v Varaždin.

□ Ribe na trgu. Včerajšnji trg je bil dobro založen z ribami. Prodajalec se s sardale po 14 Din, sardine po 12, škombri po 18, cipli po 24 in aziali po 24 Din. Na trgu je bilo 200 kg morskih rib.

□ Pri delu se je opeknel. V tovarni Zelenka se je ponesrečil v barvarni zaposleni delavec Marko Verblac. Zadelo ga je hude opekline od vrela barve na obeh rokah ter so ga morali prepeljati v bolnišnico.

□ Vlom v odvetsko pisarno. V pretekli noči je bilo vlomljeno s pomočjo ponarejenih ključev v odvetsko pisarno dr. Avgusta Reismanova na Aleksandrovi cesti 12. Tat je prišel s ponarejenim ključem v notranjost pisarne, prebrskal vse predale ter odnesel 80 Din gotovine in 1 pisalni stroj.

Medved v Tuhinju

Kamnik, 10. avg.

O medvedu z Menine že daj časa nismo nič slišali. Spomlad smo omenili, da si je v planini nad Spitalcem privoščil kapitalnega ovna, nato pa se je preselil neznano kam. V preteklem mesecu smo zopet čuli pritožbe kmečkih gospodarjev, ki imajo ovčje staje v planinah nad Cerkljami, da je medved strašno gospodaril med ovcami in jih lepo število pobil in pospravil. Kmetje so bili hudo prizadeti in se zdaj ne upajo več puščati ove samih na planini. Nekaj dni po preje pa smo brali, da sta dva turista srečala medveda v Kokri. Od takrat se je medved za cel mesec odtegnil radovednemu človeškemu očesu in se umaknil na Menino, vendar pa še nismo čuli, da bi obiskal ovčje staje, ki so zdaj po njegovih lanskib obiskih zelo razredčene.

Oni teden pa se je medved naveličal Menine. Ponoči je krenil v dolino, prekoračil pri Lazah banovinsko cesto v Tuhinjski dolini in se zatekel med robidovje v griče nad Lipljami. Več ljudi ga je videlo, kako je ko-

lovratil tam okrog in so seveda takoj prinesli lovce v Tuhinjsko novoč. Kakor nalašč pa se medved nikakor noče postaviti pred puško kakemu lovcu. Kmetje, ki jih medved venomer vznemirja, pa seveda želijo, da bi zverino vendarle že spravili s poti. Že daj časa ugibajo ljudje, kako so prišli medvedi na Menino. Najverjetneje je domneva, da je neki prejšnji lovski zakupnik spustil na Menino mladega medveda in medvedko. Prepričan je bil najbrž, da se iz te planine, ki je 20 kilometrov dolga in do 5 kilometrov široka, ne bosta nikamor ganila. Medveda pa sta okusila ovčje meso in sta odleli stalno nadlegovala ovčje staje po Menini.

Pred štiri leti je na velikem jesenskem lovu ustrelil medveda graščak Anton Kersnik z Brda pri Lukovici, medvedka pa zdaj še naprej straši po naših planinskih pašnikih. Bajne ima s seboj dva mladiča, zato se zdi, da medvedji zarod še ne bo tako hitro iztrebljen, čeprav si vsak lovec iskreno želi, da bi dobil redko zverino pred puško.

prizadeti, ker dobivajo pošto samo trikrat na teden, čeprav spadata obe vasi še v kamniško občino. Isto je s šmarco in Podgorjem. V Kamniku in njegovi gosti naseljeni okolici bi pač vsaj v letoviški sezoni ne smelo biti pritožb glede dostavljanja pošte. Prosimo pošto direkcijo v Ljubljani, da uredi to stvar tako, da bo na kamniški pošti dovolj moči za raznašanje pošte po mestu in okolici. Prepričani smo, da bo v interesu in ugledu letoviškega Kamnika to vprašanje v kratkem zadovoljivo rešeno.

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkovito domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno

— Posebni vlak v Rogoško Slatino, bo vozil 15. t. m. iz Ljubljane, glavni kolodvor ob 6.50. Cena izleta (prehrana in vožnja) je 89 Din, cena samo vožnje 45 Din za osebo. Prijave sprejema Putnik, Ljubljana.

— Zaradi jermena in kolea — 5 mesecev. Pred malim senatom je bil včeraj obsojen na 5 mesecev strogega zapora bivši trgovski potnik A. K. iz kamniške okolice. Prijatelj si je najprej med vožnje iz Kranja v Ljubljano okenski jermen držal, železnica, ki je bil cenjen na 75 Din, ter je pozneje Gabrielu Babniku iz kleti odpeljal 800 Din vredno kolo. Nearečni K. se je izgovarjal, da je jermen vzel, da bi si dal potepaljši raztrgane čevlje. Oproščeno pa je bil od obtožbe, da bi bil okradel na Količevem Matevža Zavbija.

— Prepevadan tisk. Prepevado je razširjanje časopisa »Enakopravnost«, ki izhaja v Clevelandu v Ameriki, v naši državi.

— Ne ljubi se Vam delati, ako Vas boli želodec, če trpite na črevesju, ledvicah, žolčnih kamnih, hemeroidih, astmi, sklerozi. Zato preizkusite blagodejno delovanje domače, cenene, prijetne, naravne JORDAN grenčice. Dobi se povsod. Pri daljši uporabi neškodljiva.

— Prvi avto v Robanovem kotu. Dne 8. t. m. je poizkusil solčavski avtomobilski P. Pavel Urh premagati strmo pot v Robanov kot s svojim Fordom. S seboj je vzel še šoferja Jurija Suhadolnika in obč. tajnika Petra Podbrežnika. Tem trem se je pridružil še g. kaplan Kolman Vinko iz Gornje Radgone. Vreme je bilo sicer deževno in megleno, a pot je trdna, samo na nekaterih mestih preozka, pa tudi preveč peščena. Toda avto je krasno premagal vse ovire in je v četrtr uri pridrhal pred koč v Robanovem kotu, potem ko je od Rogovila premagal strmino okoli 390 m. Vsi potniki so prenočili v Robanovem kotu, kjer jih je Robanova gospodinja lepo pogostila, veselje se tega izrednega in pomembnega dogodka. Robanov kot se razvija. Za tuje sta na razpolago dve sobi s sedmimi posteljami. Preskrbljeno je tudi za ceno in dobro postrežbo. Zdaj, ko svet ve, da je mogoče dohod do Rob. kota celo z avtom, je gotovo, da bo ta krasna turistična točka dobila vedno več občudovalcev. G. Pavlu Urhu k temu uspehu iskreno čestitamo!

— Pri oaguenju k maščobi, protinu, sladkosti, izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

„Šmarjetna gora“ na razpotju

Bašelsko sedlo na Storžiču ostane, kakor ga je Bog dal

Kranj, 10. avgusta.

Te dni se je vršil v restavracijskih prostorih Narodnega doma izredni občni zbor kranjske podružnice SPD, ki naj bi rešil dve kočljivi točki planinstva v področju podružnice in letoviških potreb v neposredni okolici Kranja: Savnikova koč v Bašelskem sedlu in restavracija na Šmarjetni gori.

Podružnica se že dolgo peča z mislijo, da bi postavila na Storžiču planinsko koč, toda danes Storžič ni več tako zapušen, kakor je bil nekdaj. Koča na Javorniku kar dobro ustreza svojem skromnemu namenu. Za koč na planini Jesenje pa je tržiška podružnica SPD dobila celo gostilniško koncesijo in uspeh tretje koč na razmeroma majhnem terenu bi bil sila dvomljiv. Poleg tega pa tudi ne moremo vsake kratine obremeniti s koč, goram je treba pustiti nekaj divljine, kajti višek planinske veselja je gora, ne koč, potrebam po oddihu in okrepitvi pa ti dve koči popolnoma zadostata. Zborovalci so uvideli tehtnost teh razlogov in brez posebnega prerokanja sklenili, da se misel na planin. koč na Bašelskem sedlu opusti — kar gotovo ne bo škodovalo niti ugledu podružnice, niti ugledu in veljavi Storžiča.

Vse drugačno pa je vprašanje Šmarjetne gore. Ena izmed najlepših in najlažje dostopnih razglednih točk tega dela Gorenjske, pa ima najslabše obiskovanje in najslabše oskrbovane restavracije! Dosedanji najemnik je obupal nad uspešnostjo svojega truda in jo je zapustil, lastnikom so deleži mrtve kapital, papir, ki prav nič ne nese razen dolga, podružnica SPD v Kranju pa je uvidela, da je Šmarjetna gora postojanka, ki pač ni zaslužljiva, da bi bila tako grdo zanemarjena. Občni zbor je pooblastil odbor podružnice, da začne dogovore z lastniki restavracije glede nakupa, ako pa bi tega restavracije stroge pogodbe, ki veže deležnike drugega na drugega, v doglednem času ne bilo mogoče izvršiti, da začasno vame

KULTURNI OBZORNİK

Katoliška tvornost v sodobnem slovstvu

Pod naslovom: »Katholische Leistung in der Weltliteratur der Gegenwart« je pravkar izšlo v založbi Herder & Co., Freiburg im Br. delo (1934). VI in 388 strani v vel. osmerki), v katerem obravnava 19 književnih zgodovinarjev in pisateljev Evrope in Amerike, vsak v posebni razpravi, katoliško tvornost svojega naroda. Nemški jezikovni teritorij (najobširnejše obdelan, kar je razumljivo, ker je knjiga izšla v nemškem jeziku) je prikazan po posameznih slovstvenih panogah, in sicer vsako posebej: pripovedna proza, umetna proza, v kateri je zajeta književnost znanstvene vsebine, v kolikor presega zgolj strokovno slovstvo, dalje drama in lirika. V ostalem pa so prikazi organizirani po narodnostnem, oziroma državnem načelu: tako je posebej obdelano katoliško slovstvo nemškega dela Svice (katero bi bilo nemara bolje uvrščeno v nemško kat. slovstvo sploh, tembolj, ker je isto zelo obširno opisano), potem po vrsti: nizozemsko, flamsko, skandinavsko, angleško, belgijsko (francosko), francosko, italijansko, iberško (špansko, katalonsko, špansko-ameriško, portugalsko in braziljsko), poljsko, češko-slovaško, slovensko, hrvaško in ogrsko katoliško slovstvo sodobnosti. O slovenskem oddelku, ki ga je prispeval k temu velikemu kolektivnemu delu dr. Jože Pogacnik, je »Slovenec« že izčrpeje poročal. Dodana je dosti obsežna bibliografija za vsak oddelk posebej in pa še imensko kazalo; oba dodatka tvorita prav dragocen študijski pripomoček.

To delo bo prevedeno skoraj na vse jezike, ki so v njem zastopani; v teh prevodih bo seveda na prvem mestu obširnejše kakor v nemški izdaji obdelano vsakokratno domače slovstvo, a nemško bo zgoščeno v krajši pregled. Tako se nam obeta v kratkem — če smo dobro informirani — hrvaški prevod tega dela, po prizadevanju dr. Ljubomira Marakovića, ki je prispeval pregled sodobnega katoliškega slovstva med Hrvatmi.

Posamezne razprave razgrinjajo mogočno tvornost katoliških pisateljev Evrope in Amerike. Na prvi pogled vidiš, da prednjačijo ne le kvantitativno, marveč zlasti kvalitativno romanski narodi, med njimi pa najbolj Francozi, ki se ponašajo z odličnimi imeni, z vodilnim slovesom ne samo v katoliškem, marveč v splošnem kulturnem in posebej leposlovnem svetu. Tudi nemško katoliško slovstvo, ki je bilo pred dobrimi štiridesetimi leti še dokaj skromno, saj ga je Karl Muth ob ustavitvi »Hochlanda« temeljito raziskal in prišel do malo razveseljivih zaključkov, se je osorej zelo okrepilo in dvignilo z lepimi in zvenečimi imeni. — Pričujoči poskus nekakšne katoliške književne revije kaže nedvomno prav razveseljive poteze in zbujajo zlasti za bodočnost upravičene nade.

Na tem mestu se seveda ne moremo obširneje baviti z vsakim slovstvom posebej — saj bi že navajanje nekaterih pomembnejših imen in njih del zavzelo prostor večje brošure — zato se moramo omejiti na nekatera vprašanja, ki se sama od sebe vsiljujejo ob tej zanimivi in pomembni knjigi.

Prvo in poglavitno vprašanje je: kaj je označiti kot katoliško slovstvo. Na to vprašanje v knjigi ne najdemo nobene definicije, zaradi tega moramo sklepati iz konkretnega dela posameznih sodržnikov, kaj so sami imeli za katoliško slovstvo in kako so sami opredelili ta pojem.

Nedvomno spada v »katoliško slovstvo« vsako slovstveno delo, ki ga je napisal oziroma ustvaril katolik, in ki opisuje ali podaja življenje v izrazito katoliški atmosferi, dočim delo nekatolika, čeprav podaja življenje v katoliški atmosferi, ne spada v »katoliško slovstvo«. V katoliškem literarnem delu mora priti religioznost več ali manj do izraza. V naravnem morja prosevali duhovno, in to v slogu, obliki, gibanju, barvi in sijaju krščanskega sveta z njegovimi imanentnimi napetostmi. Pa ne gleda na čisto religiozne snovi, se javlja svetovni nazor tudi drugače, na pr. v opisu narave. Razlika je, ako vidiš naravo kot del stvarstva ali pa samo kot igro med učinki kemičnih in fizikalnih zakonov. Seveda ni moči nadomestiti umetnosti z religijo, zakaj v vsakem slovstvu, ne glede na svetovni nazor slovstvenika, vladajo splošno obvezni zakoni umetniške oblike.

Vprašanje katoliške pripadnosti v slovstvu se pa komplicira pri presojanju del, katerih avtorji so katoliki, a v njih delih nisočas specifično katoliškega ne zaslediš, vsaj ne v takšni meri, da bi po delu mogli soditi, da je avtor katolik. In to vprašanje se še stopnjuje v primerih, ko katoliški pisatelj objavlja dela, ki v verskih krogih učinkujejo naravnost protikatoliško. Zadnji aspekt tega vprašanja pa se javlja v književnikih, ki so po rojstvu in vzgoji katoliki, ki kot pisatelji in ljudje ne priznavajo svoje pripadnosti h katolištvu, a so mu po najintimnejših duhovnih vezeh tako blizu, da po sili morajo veljati, kakor na pr. Unamuno, kot poborniki ideje katolicizma.

Na vsa ta vprašanja v knjigi, ki podaja pregled sodobnega svetovnega katoliškega slovstva, ne najdemo nobenega odgovora. Dasi so različni avtorji precej individualno poročali in ocenjevali slovstvo svojega naroda, opažamo pri vseh, da si

niso bili na jasnem, po kateri poti jim je hoditi v izbiro avtorjev, ki naj jih kot »katoliške« prikažejo. Po veliki večini so se odločili prikazati vse avtorje (naj je njih »katolištvo« še tako problematično), ki so le malo sposobni po tej ali oni, zunanji ali notranji lastnosti, katerekoli pozitivne zveze s katolicizmom. Omejili so se na to, da označijo pri tem ali onem svoje pomisleke, toda prav v tem pogledu je individualno razpoloženje, osebna zveza avtorja s tem ali onim predstavnikom književnosti, zagrešila večje ali manjše napake. Značilno je, da je iz poljskega slovstva skoraj brez izjeme vsa literatura zastopana, da je tudi v italijanskem slovstvu mnogo avtorjev problematične vrednosti naštetih med katoliškimi, in prav tako v španskem. Najbolj problematično pa je naštevane nekaterih nemških, zlasti pa francoskih pisateljev, ki so se močno oddaljili od katolištva.

Vse v vsem je knjiga silno zanimiva in kljub individualnim pomotam in tuptam nevzdržnim trditvam nekaterih avtorjev — ki so spet po drugi strani marsikatero katoliško ime prezrli in omaloževali — predstavlja prvi poskus zajetja svetovnega slovstva na osnovi katoliškega svetovnega nazora.

Esén:

Rimske poezije slovenskega pesnika

Pod tem naslovom objavlja Sergio Lupi v rimskem listu »Giornale di Roma« zelo laskavo oceno Sardenkove »Rome« z odlomki italijanskih prevodov te zbirke. Izmed vseh poetov, ki opjevajo Rim, izbral si je Sergio Lupi Sardenkovo »Romo«, zakaj Sardenka, pravi Lupi, ni nagnil k tem pesnitvam iskanje večne umetniške resnice, tudi ne, da bi z njo odkril tisoletne skrivnosti večnega mesta, ampak le čista ljubezen je ustvarila te verz. V svojem romanu po Rimu se je Sardenko odpovedal Baedekarju, pustil doma ves kulturni kovček ter nam podal sveže, nežne impresije o Rimu. Te impresije so spontane, očarajoče, tih odmev na magijo učinka. Lupi nadaljuje: »Na daljnih travnikih in na poljih njegove Slovenije, ki jih je opeval s Pascolijevo neznatnostjo, je prihitel k njemu sen o Rimu, domotožen in prečuden kot sen o zemlji, blagoslovljeni po Stvarniku — ki se je ob resničnosti — lepiši še od sanj — spremenil v pesem.« Lupi poveljuje preprostost, neposrednost Sardenkovih verzov, začudenost, okvir zbirke Rome pa da je ljubezen, ki presega estetične senzacije in ki tvori zbirki ozadije. Sempatje se zde kritiki te Sardenkove pesmi »beleške s svincnikom«, v njih pa zažive zastrti sicer in zasenčeni »templji paganstva, cerkve kristjanske, renesančne palače, fontane in kampanja večne Rome«.

Pesnik roma po Rimu, ves srečen, da je resničnost lepša od sanj; iz tega občutja je vzklila, misli Lupi, vsa Sardenkova cvetoča poezija.

V pesmi »Forum Romanum« pesnik »čuti misterij stoletij, ali dalje ga nam ne odkriva.« »Forum Romanum« je »slika, katere veljaja je v zastrlosti in v neizraženem... skoro bi rekel v pesnikovi sramežljivosti, da bi govoril ob veličastni preteklosti, saj če bi spregovoril, bila bi njegova beseda le deklaracija«. Palatin očara poeta le ponoči:

«Qui dove il cantore Apollo danzo
Nel cerchio delle Muse la danza divina,
Ora la canzone dell' usignolo
Risuna talvolta, simile ad un riso nascosto.»

Ob orjaških razvalinah Kolozeja se pesnik zgrozi, kot da bi bil titana uničil neki bog. Tudi Roma katakomb, kristjanska Roma očara Sardenka, mogoče ta še najbolj:

Catacombe, catacombe!
Quando sento questo nome
E come se mi bisbigliasse
in cuore il De Profundis:

Quasi che le anime dei morti
lunazzassero dalle solitarie
Profondità i santi psalmi,
Tino alle celesti altezze.

Pesmi o paganskem Rimu ter o katabombnem so žalostne, »šele ob sončni lepoti renesančne in moderne Rome bazilik in palač se odpre duša pesnikova, polna radosti ljubezni, kateri na čast so posvečeni prečudenzi umotvorci človeka in narave«. V seriji pesmi »Altari ljubezni« Sardenko opeva z radostjo ljubečega sijaj mesta, pinije in palme, se spominja Tassa, Fra Angelika in Raffaela.

Silno je intuiral Sergio Lupi Sardenkovo Romo in kar je pri Italijanih redkost, intuiral je misterij slovenske besede.

Rimskemu kritiku, ki je pascolijanec, Sardenkov izraz prija, »zakaj, če so drugi pesniki vsega sveta slavili Rim z višjimi, bolj veličastnimi verz, se lahko reče, da nihče izmed njih ni olepšal rimske lirike s preprostostjo in domotožno ljubeznijo slovenskega pesnika Silvina Sardenka«.

Maribor

m Harmonikarji v Rogoško Slatino. Za Prve mu riborske male harmonikarje so se začeli kar trgati. Toliko povabil na vse strani, da se zbor teh malih umetnikov na harmoniki skoro ne more vsem odzvati. Danes so povabljeni v Rog. Slatino, kjer bodo nastopili pod vodstvom prof. Schweigerja. Jutri pa nastopijo na Mariborskem tednu na letnem gledališču v parku.

m Lekarsko službo ima v prihodnjem tednu od 13. do 19. avgusta Kraljeva lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Aleksandrovi cesti.

m Občni zbor je imelo krčevinsko izobraževalno društvo ter si je na njem izvolilo dosedanjí odbor, za tajnika pa p. Konstantina Urankarja. Društvo je v minulnem letu agnilno delovalo. Pogrebni odsek je izplačal na posmrtninah za pet umrlih članov 3200 Din.

m Enotna organizacija stasčičarjev. V torko bo v Mariboru ob 9 v kazinski dvorani važno obrtniške zborovanje. Stasčičarji, medlarji in obrtniki, ki se peajo z izdelavo sladkorja in čokolade, se zberejo iz vse države ter se bodo posvetovali o ustanovitvi skupne stanovske organizacije.

Celje

m Društvo »Delo in eksistenca« v Konjicah. V nedeljo, dne 12. avgusta 1934 ob 9 dopoldne priredi društvo Delo in eksistenca v Basilejskem domu v Slovenskih Konjicah zborovanje gosposelnih in zaposlenih ročnih in umskih delavcev, da jih seznani s programom in cilji društva.

m »Sleheniki« pred župno cerkvijo. Končno je došlo termin, kdaj bo celjski Studio vprizoril »Sleheniki«. Naznanjene so štiri predstave in sicer 23. 26. in 28. avgusta ter 1. septembra. Režija je v rokah g. Milana Košiča, muzikalno vodstvo pa g. prof. Močana. Dne 1. septembra gostuje »Slehenikom« v Celju tudi ljubljanska drama. Kje bo igrala ljubljanska drama, zamenkrat še ni znano. Vsekakor bi bile dobro ugotoviti krivice te nečlovekoljive. Mar mislite tisti, ki lotoscano vprizorjajo dve enaki predstavi, da imajo Celjani toliko denarja, da bi napolnili oba prostora, pred župno cerkvijo in kjer bo nastopala druga skupina.

Naznanila

Obisk najglobljeja prepada Slovenije. Društvo za raziskavanje jann, sekcija Logatec, bo jutri, v nedeljo, na griču Zončuk pri Logatecu omogočilo jamarjem, vsem prijateljem narave in ljubiteljem podzemnih krasot kraškega sveta posebnost svoje vrste. Grič Zončuk je 20 minut od postaje Logatec in prav tam je 225 m globok prepad Gradščina, na čigar dnu teče najbrž Ljubljanica. Vse popoldne se bodo mogli izetniki proti namakniški odškodnini spuščati po popolnoma varnem videnju do prve stopnje prepada, ki je 85 m globoko. Ker je za posameznika obisk takega prepada nemogoč, naj nihče ne zamudi prilike, ogledati si prepad, na čigar dnu je doslej prispelo komaj nekaj drznih jamarjev.

Ljubljana

1 Nočno službo imajo lekarnar: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78; mr. Hočvar, Celovška cesta 34.

1 Delavska godba »Zorja« priredi v nedeljo, dne 12. avgusta 1934 ob 4 popoldne na vrtu pri »Levi« na Gosposvetski cesti veliko vrtno veselje z zelo pestrim sporedom.

restavracijo v najem. Mi samo želimo, da bi Šmarjetna gora čim prej prišla v last podružnice SPD v Kranju in da bi pod njeim vodstvom tako uspevala, kakor z ozirom na svojo lepo lego zasluži — še prej, preden bi stegnili roke po njej kak podjeten privatnik, ki bi kaj kmalu pokazal, kaj se da iz zapuščene restavracije na Šmarjetni gori napraviti.

Življenje v vročem pasu - raj ali peklo?

Življenje v tropah si različni ljudje predstavljajo različno. Nekateri hrepene po njih kakor po raju, kjer ni zime in kjer ni treba delati, drugi se jih boje kakor pekla, v katerem gospodujejo neznosne podnebne razmere in smrt. Ne eni ne drugi nimajo prav, kakor dokazuje ameriški raziskovalec Earl Hanson v newyorškem »Harper's Monthly Magazine«. Med drugim piše:

Človek, ki se z družino in vsem imetjem odpravi v daljne dežele samo zato, da bi ušel trdotam zime, pravno ni posebno trden in dozorel. Tak je onemogel že preje, predno odrine na pot v tujino. In gre v svojo pogubo, najsi že krene v katerokoli smer.

Ljudi pa, ki so šli v trope z namenom, da bi tam pošteno delali in se trudili, spoznajo na prvi mah, kajti skoraj vedno so zdravejši in gibkejši od prvih.

Pred dobrim letom sem se vozil po braziljanskem Rio Negro v Venezueli, nizdol proti mestu Manaos. Našel sem naravnost grozne zdrav-

stveni pokrajini amaeonske kotline niso nikdar podlegli tisti brezčutnosti in čemernosti, ki je značilna za notranje izpodkopane ljudi. Od solnčnega vzhoda do solnčnega zapada delajo tako telesno kakor duševno: vsa svoja poslopja zidajo sami, poučujejo v šolah, pridigajo v cerkvah in po bolnicah zdravijo bolnike. Tako si ohranjajo vse zanimanje za svet in življenje, kar je značilno za podjetne ljudi. Za zabavo vodijo vremenske beležke, študirajo in poročajo o narodopisnih dejstvih. Ti možje kljub tropičnim boleznim, ki jih kdaj pa kdaj mučijo, še vedno delajo, delajo neprestano z veseljem in se znajo tudi še vedno smejati. Ti misijonarji se pač niso zato izselili v južnoameriške trope, da bi jim tam ne bilo treba delati. Nasprotno so šli tjakaj iskat napornega dela.

Če se peljemo po Rio Negro nizdol, pridemo do mesta Manaos. To mesto danes ne velja za posebno nezdravo. Na vsak način je izredno snažno in njegovi prebivalci žive docela normalno življenje. V mestu pač ne morejo podležiti izkušnjavi, da bi živeli brez vsakega dela. Tu jim banane ne padajo kar v naročje. Banane in vsa druga živila morajo kupovati v prodajalnah ali na trgu. To pa pomeni, da morajo delati, vseeno, ali delajo radi ali neradi. Kdor bi raje živel brez dela, mora ven iz mesta v pragozd.

Povsodi v amaeonskem kotlu naletimo na posamezne ljudi in skupine, ki raje delajo, kakor da bi lenarili, in vsi ti so zdravejši kakor ostali prebivalci. Vsi pravi poznavalci trop so si edini v tem, da je v vročem pasu delo ne le mogoče, marveč nujno potrebno, ako hoče človek ostati zdrav. Na otoku Marajó ob ustju reke Amaeone žive nenavadno postavni, krepki in delavni ljudje, pravi zgled duševno in telesno zdravih ljudi. Zakaj ti naseljenci tako sijajno uspevajo, ko toliko drugih propada in gine? Zato, ker se ti možje pečajo z živinorejo; tu se ne morejo zanesati na kogarkoli in morajo biti ves dan v sedlu, ako hočejo nadzorovati svoje nepregledne črede. Naseljenci pa, ki imajo nasade, in trgovci, katerim vse delo opravljajo domačini, sami pa lenarijo in polegajo, so vsi onemogli in medli. Plemski predhodniki, ki belopolnemu človeku branijo prijeto za pošteno delo, so njegova lastna poguba.

Stefansson je izpremenil arktične pokrajine v popolnoma primerne belemu človeku: s tem, da se je učil od domačinov, kako je treba v arktiku živeti. Zdaj bi bil potreben še tropični Stefansson, ki bi pomagal z 9 desetimi vseh tropskih nevarnosti, enostavno na ta način, da bi posnel pravila za življenje v tropih — po domačinih.



† General Kusmanek.

Branilec Przemysław Czerwinski v svetovni vojni, general Kusmanek, je umrl 4 dni na Dunaju, star 74 let.

stvene razmere. Belo prebivalstvo je bilo večjidel lenivo, jokavo in vdano patentiranim zdravilom. Venezolanci so me bili svarili pred braziljansko črno reko, ker da so pokrajine tam skrajno nezdrave. Te trditve je potrjalo mimo drugega tudi moje lastno klavirno stanje.

Prav na tem potovanju sem se pa naučil največjega spoštovanja do salezijanskih bratov, požrtvovalnih misijonarjev, ki so pred veliko leti prišli večinoma iz Evrope, da bi med Indijanci oznanjali božjo besedo ter so ob reki postavili bolnišnice in šole. Ti možje so nekaterikrat oboleli za tropičnimi boleznimi, toda v teku dolgih let svojega bivanja v najbolj ne-

Pečar - doktor modroslovja

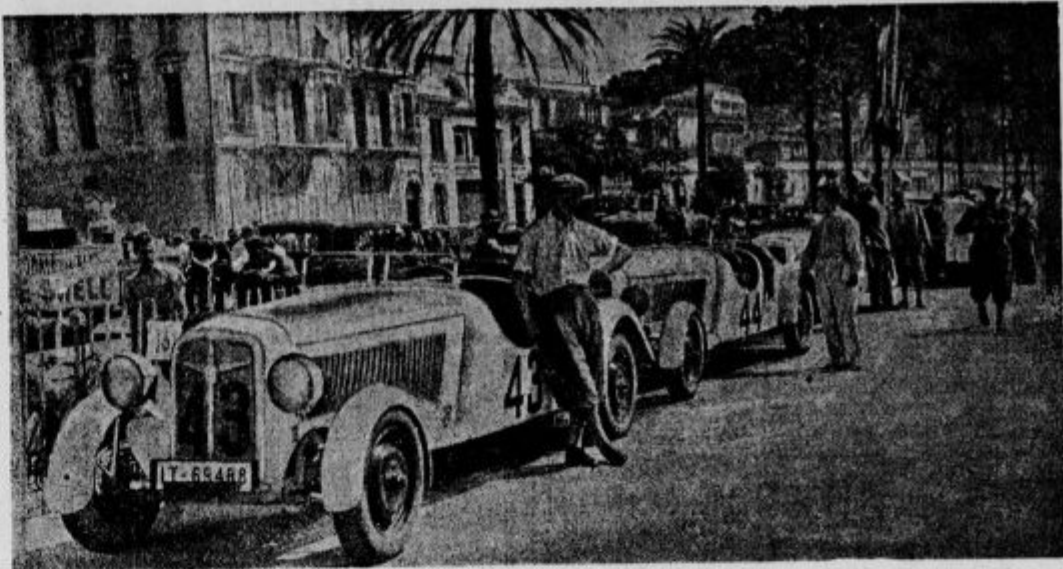
Na filozofski fakulteti v Berlinu si je pridobil doktorsko diplomu pečarski pomočnik Heinz Lüdtke. Da se svojemu prvotnemu poklicu ni odtujil, priča njegova disertacija: »Lončena peč v nemškem narodnem gospodarstvu«.



Japonski ministr. preds. admiral Keisuke Okada v zasebnem življenju: v naročju mu sedi vnuk. Admiral se strogo drži starih japonskih običajev, nosi le staro narodno nošo in živi skrajno preprosto.



Sovjetsko letalsko brodogradništvo na pariškem letališču Le Bourget. Sovjeti so s tem Francozom vrnili lanski obisk njihovega letalskega ministra v Moskvi. Kakor znano, zavzema rusko letalstvo zelo visoko stopnjo.



Udeleženci mednarodne alpske tekme v Nizzi.

Ljubezen in denar Denar pot ljubezni odpira

V dobi romantike — piše angleški družabni kritik prof. Russell — so veliko razpravljali o vprašanju, ali naj se kdo poroči iz ljubezni ali pa zaradi denarja. Previdni starši so sicer izjavljali, da naj se njihove hčere le može po svojem sreću, iz ljubezni, toda obenem so dobro pazili na to, da so se njihove hčere seznanjale samo z bogatimi možmi njihovega stanu.

Danes mislijo ljudje, ne samo na skrivnem, marveč očitno povsem trezno — nadaljuje Russell — in vedo, da more biti denar vzrok ali pa vsaj sovzrok ljubezni. Za to nam daje zgodovina dovolj zgledov. Benjamin Disraeli, kasnejši lord Beaconsfield, je bil v mladosti zelo reven, pa skrajno častihlepen. Poročil je bogato vdovo, ki je bila veliko starejša od njega in je veljala za precej omejeno. Njej se je imel zahvaliti, da je želel v življenju tolike uspehe. Ciniki so seveda menili, da ljubi bolj denar kakor njo samo, a to nikakor ni bilo res; ves čas zakona ji je bil iskreno in globoko vdan. Ne verjamem, da bi jo bil ljubil, če bi bila revna, tako pa se je njegova hvaležnost kmalu izpremenila v iskreno nagnenje.

Dobršen del ljubezni temelji na tem, da žena pripomore možu k doseganju njegovih ciljev. Častihlepen možje navadno ljubijo žene, ki jih podpirajo na potu do slave. Bili bi zelo slabi dušeslovci, če bi menili, da taka ljubezen, ki izvira iz sebičnosti, ni pristna. Tudi Mohamed je resnično ljubil bogato, a dosti starejšo vdovo, katere hlapec je bil prvotno, a se je z njo

poročil in tako dobil možnost, da se je posvetil svojemu poslanstvu.

Pa tudi prileten, a bogat mož, ki poroči mlado, pa revno dekle, more s precejšnjo gotovostjo računati na to, da se bo njena hvaležnost razvila v ljubezen — seve, če ni ravno podla ali ne čuti do njega izrazite mrzkosti. Vsekakor bogatemu možu ni tako nujno treba, da bi bil mlad in brdeč kakor nemanič.

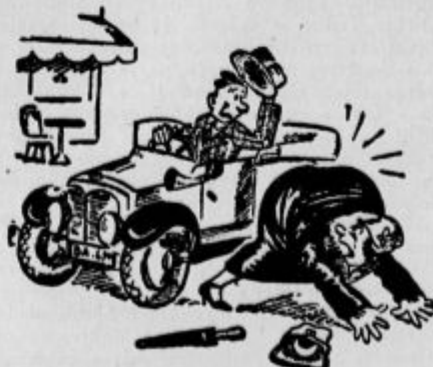
Kdor je bogat, si more dostikrat kupiti ne samo navidezno, ampak tudi resnično ljubezen. To je sicer krivično, a nič manj resnično — zaključuje Russell.



Starinski steber, ki so ga odkopali v Rimu.

Pravi Knigge

Rado se zgodi, da pišejo knjige o lepem vedenju ljudje, ki se zde v to najmanj poklicani. Kdo bi verjel, da spada mednje celo stari Knigge, avtor slovitega dela »Občevanje z ljudmi«? In vendar je tako, kakor dokazuje Hans Reimann v svoji novi knjigi »Pravi Knigge«. Baron Adolf v. Knigge je bil vetrenjaški malopridnež, ki ga ni bilo mogoče imenovati ne spodobnega ne čednostnega. V Göttingu je bil kot dijak razvpit kot predrznež. Opetovano se je poslužil svoje sposobnosti, da ponareja pisavo. Tako je nekoč pismeno povabil k superintendantu dvanaest pastorej in spravil moža, ki ni bil pripravljen na tako pogostitev, v najbridejšo zadrego. Ponaredil je tudi pisavo neke slaboglasne dame in skalil srecen zakon mladega pastorja. V Kasselu, kjer je Knigge leta 1772. služboval, se je s takimi in podobnimi svojimi domisleki popolnoma onemogočil. Knigge — pravi Reimann — nikakor ni bil to, kar pod Kniggejem razumemo, ne kot človek ne kot knjiga. Knigge je znal po vsej priliki samo zato takoj spretno pisati o lepem obnašanju, ker je dajal ljudem s svojim lastnim obnašanjem neprestano povod, da so njegove nespodobnosti in nerodnosti krepko zavračali.



»Oprostite, prav lepo prosim! Znaka s hupo nisem dal, ker vas nisem hotel prestrašiti.«

»Janezek, včeraj si pohajkoval, mesto da bi prišel v šolo.«

»Gospod učitelj, vi ste že večkrat dejali, da tudi najboljši človek enkrat pade.«

Na Angleškem več delavk ko delavcev

Nedavno objavljeno letno poročilo britskega ministrstva dela ugotavlja, da imajo na Angleškem več delavk kakor delavcev. Ženske strokovne zveze štejejo 389.359 in moški 356.726 članov. Marsikatera ženska izvršuje dokaj nepričakovan poklic. Imamo ženske stražnike, policijske nadzornike in celo ravnateljice. Tudi med kovači je 347 žensk. Pri železnici je nastavljeno 820 sprevodnic, kretnic in paznic. 28 žensk potuje po sejmih v ulgi ljudskih umetnic. Štiri vodijo lastne filmske delavnice. Med igralci je 264 žensk, med godbeniki 1102. Do 20 žensk vodi gledališča in koncertne dvorane. 60 žensk sprejema stave pri konjskih dirkah kot poklicne bookmakerice.

Ameriški institut v Moskvi

Te dni so v Moskvi na slovesen način odprli Ameriški institut, visoko šolo, ki ima nalogo poglobiti rusko-ameriško vzajemnost. Ravnatelj zavoda, prof. Solens iz New Yorka, je rekel dopisniku »Pravda«: Lani smo prvič poskušali z anglo-ameriškim seminarjem in dosegli dober uspeh. Zdaj se je vpisalo 200 slušateljev, namesto sluskih 24. Seminar se je razvil v visoko šolo. Seznam predavanj navaja devet obveznih kurzov: književnost, zgodovina umetnosti, narodno gospodarstvo in slino. Vse ameriške univerze bodo dijakom priznavale v Moskvi položene izpite in naloge. Med slušatelji je več angleščine zmožnih sovjetskih mladencev, a prevladajo slušatelji iz Kanade in Zedinjenih držav. Tudi med predavatelji imamo Ruse in Američane. Moskovski prof. Pinkiewicz poučuje zemljepis, in znani komunistični voditelj Karol Radek sovjetsko ustavo.

Gospodarstvo

Problem našega kmeta in naše vasi

Kmetijski idejni tečaj za učiteljstvo

Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru je tudi letos uvodni in metodični tečaj za učitelje kmetisko-nadaljevalnih šol. Tečaj se je začel 1. avgusta. Taki tečaji so nekaka izpopolnitev študija na učiteljski.

To je poleg gospodinjanskega tečaja v St. Jurju ter tečaja za pevovodje v Ljubljani edini tečaj, ki je v letošnjih velikih počitnicah prirejen za učiteljstvo. Vsi ostali tečaji, kakor za des. ročna dela, risanje itd. so morali letos iz gmotnih razlogov odpasti. So pa ti tečaji znak in dokaz, da moramo iskati izhoda iz današnje stiske v gospodarski obnovi kmetstva.

K tečaju se je oglasilo nad 70 učiteljev. Žal, so jih mogli sprejeti — zopet iz gmotnih razlogov — le 35. Udeležujejo se ga resni delavci učiteljskega, upravitelji in bivši nadzorniki iz vse Slovenije, tako, da bodo ponesli bogate ideje izkušenih in izbranih predavateljev v vse predele naše domovine.

Tečaj je z globoko zajetimi besedami otvoril ravnatelj g. Priol, ki budno skrbi za najboljše delavce, katerim je ta z vzorno skrbnostjo in s kmetisko domačnostjo urejen gostoljuben dom za telesni odhiti in duševno mirno zorenje sredi obloženih sadovnjakov in v soncu se ogrevajočih trti, najlepši del počitnic. G. ravnatelj je pozdravil tudi šolskega svetnika g. Jožeta Krošla.

Vsed posrednega stika med udeleženci tečaja in javnostjo smatramo za primerno, da od časa do časa našo širšo javnost obvestimo o poteku tečaja in o njegovih idejnih smernicah. Posebno dandanes je namreč nujno potrebno, da o kaki akciji — in problem kmetijskega nadaljevanja — na javna zadeva za našo kmetisko državo — sodelujejo, če že ne neposredno, vsaj posredno z umevanjem vsi, ki hočejo pomagati kmetu in s tem sebi in svoji državi.

Kar za javnost delamo, to mora javnost vedeti. Vsak danes ve, da kmetu slabo gre. Toda samo od tega priznanja kmetu ne bo bolje. Le globoko umevanje in skupno raziskovanje korenin tega nedostanka bo moglo dovesti do ozdravitve kmetijskih razmer, od katerih je odvisen v isti meri meščan in delavec, industrijec in državni uradnik.

Program tega tečaja je v kratkem:

1. Pomen nepokvarjenega kmetstva za zdrav organizem človeške družbe. Bistvo kmetijskega sta-

nu. Dežela in mesto. Način obveščanja s kmetom. — Nove smernice za strokovno izobrazbo kmetijske mladine. — Državljanska vzgoja kmetijske mladine. 2. Narodopisje: Pomen. Odsev kmetijske duševnosti v kmetijski materialni kulturi. Kako gojiti umetniški čut na kmetih. Ljudski običaji. Narodne noše, kmetiska poslopja in pohištvo. — Narodno gospodarstvo. Naše kmetijstvo gospodarstvo. — Zadrugništvo. Prosvetno delo na deželi.

3. Zdravstvo: Higijena vasi. Socialno skrbstvo na deželi. Problemi kmetijske občine.

4. Metoda pouka in učni pripomočki. Pravilnik za kmetisko-nadaljevalne šole. Poslovanje. — Razen tega so namisljeni tudi neoficijelno razni ogledi in ekskurzije.

Končala sta svoja predavanja že dipl. agr. g. Šiftar ter. š. u. g. Petrovič.

Prvi je podal iz svoje bogate prakse v drastičnih primerih zelo jasno sliko našega kmetijskega zadrugništva. Ure so bile tečajnikom, žal, vse prekratke; znamenje, kako v živo je zadel g. predavatelj v najglednejši problem gospodarske ozdravitve naše vasi. Predpostavljal je gospodarski pouk našega kmeta in njegove mladine, ker je nepoučenost v življenjskih vprašanjih kmet. gospodarstva glavni vzrok, da je svetovna kriza tako zajela posebno kmeta. Poudaril je brezpopojno potrebo kmetijskih zbornic. Končal je z besedami, da je najbolj državotvorno delo zboljšanje gmotnega položaja našega naroda, posebno v naših obmejnih krajih. Tečajniki so mu sledili s stvarnimi, živahnimi debatami.

Šol. upr. g. Petrovič je orisal glavne probleme kmetijske občine. Poudaril je vzgojo in znanje pri delu med kmeti. Končno je podal kratek načrt o snovi, ki bi se naj obravnavala v kmet. nad. šolah — ki jim sicer predpisuje bolj problematično vrednost. — V tem se popolnoma strinjamo z njim, ker bi moralo biti kmetisko-nadaljevalno šolstvo organizirano na popolnoma drugi podlagi, kakor pa je danes.

Škoda le, da ni imel več časa, da bi v par primerih mogel podati natančnejšo sliko, kako za posamezne vrste kmetijskih gospodarstev izračunati davek i. t. d. Prav v tem vprašanju davkov je največ nejasnosti in rodi največ nezaupanja, ker ne moremo kmetu razložiti procesa pri odmeri davkov. Jasnost bi tu mnogo pripomogla k večjemu zaupanju v oblasti.

bl., 12. 328—329 (328—329), 7% Bler. pos. 59.25 bl. — Delnice: Narodna banka 4045—4120.

Žitni trg

Ljubljana. Koruza pop. suha, kval. gar. 147.50—150, pšenica bač. 79/80 155—157.50, bač. 80 kg, 1% 157.50—160, moka bač. nularica 250—255, ban. nularica 255—260.

Novi Sad. Fižol bač. in srem. beli brez vreč. 2% 125—130. Ostalo neizprmenjeno. Promet srednji. Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor 100—104, gorbač. 103—104, srem. in slav. 100—104, gorban. 105—109, bač. in ban. poliska 112.50—115, oves neizprmen., ječmen bač. in srem. novi 63-64 kg 90—92.50, bač. pol. novi 100—105, baranj. 115—120. Ostalo neizprmenjeno. Promet 139 vagonov.

Budimpešta. Tendencija čvrsta. Promet znaten. Pšenica okt. 16.62—16.71, zaklj. 16.70—16.71, marec 17.58—17.70, rž okt. 12.52—12.90, zaklj. 12.88—12.90, marec 13.50—13.85, zaklj. 13.88—13.90, koruza avg. 10.60—10.70, zaklj. 10.65—10.70, sept. 10.70—10.88, zaklj. 10.82—10.84, maj 9.88—10.25, zaklj. 10.23—10.24.

Chicago. Pšenica maj 115.875, sept. 109.75, dec. 112.75, koruza sept. 80, dec. 83, oves dec. 54.75, rž dec. 90.50.

Winnipeg. Pšenica avg. 105, okt. 107, dec. 110.50.

Živina

Mariborski svinjski sejem 10. avgusta. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 307 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 80—100 Din, 5—9 tednov 120—150, 3—4 mesecev 250—300, 5—7 mesecev 320—360, 8—10 mesecev 400—540, 1 leto 580—620 Din, 1 kg žive teže 5—6 Din, mrtve 5.50—9.50 Din. Prodanih je bilo 108 svinj.

Ptujski živalski sejmi. Letni (Ožbalto) konjski in goveji sejem je bil v ponedeljek prav dobro založen in tudi kupčija je bila zelo živahna. Prignali so 230 konj, 201 bikov in volov ter 400 krav in telic, skupaj 831 glav živine. Večina konj so prignali, kakor običajno iz sosednje hrvaške, goveda pa je bila večinoma iz ptujskega okraja. Od prignane živine so prodali 352 glav; od teh je šlo v Italijo 25 goved, v Avstrijo pa 5 konj. Cene za kg žive teže so bile sledeče: Voli prve vrste 3.50 do 4 Din, druge vrste 2.50—3, tretje vrste 2—3, biki 2.50—4, telice 3—4.50, krave prve vrste 3—4, druge vrste 2.50—3, tretje vrste 2—2.50; konji so se prodajali po kakovosti od 500—3500 Din.

Naslednji dan, to je v torek, 7. avg. pa je bil redni mesečni sejem, ki pa je bil z ozirom na prejšnji dan zelo slabo založen. Prignali so 19 konj, 16 bikov in volov ter 20 krav in telic. Skupaj 55 glav živine. Od teh so prodali 30 glav. Cene so bile iste kakor dan poprej.

Prašičji sejem, ki je bil v sredo, 8. avg., je bil še precej dobro založen, kupčija pa je bila slaba. Pripeljali so 164 prascev in 110 svinj, skupaj 274 rilcev. Cene za kg žive teže so bile sledeče: debele 5.75—7 Din, prolenki 5—6 Din; prasci stari 6 do 8 tednov so se prodajali po kakovosti in sicer od 70 do 120 Din komad.

Hmelj

Hmelja za polovico manj.

»Slovenski hmeljar« poroča o letini v Savinjski dolini:

Stanje nasadov je v glavnem nespremenjeno. Pozno rezani, dvoletni in prej zaostali nasadi prehajajo sedaj v kobule in obetajo boljši pridelek, zgodnji in prej bujni pa se niso več popravili. Podiranje in deloma tudi že obriranje polagoma napreduje, vendar se nabere povsod izredno malo ter bo pridelek glede množine komaj dosegel polovico lanskega. — Kupčija se miruje. Z nekaj pridelek zopet nekaj zanimanja ter je bila prodana neka večja partija po 53 Din za kg. Letošnji pridelek pa se še malo trži in se kupujejo le manjši količine za vzorce po ceni do 70 Din za kg.

Vojvodina: Po zadnjem izdatnem deževju so se prej zaostali nasadi osvežili, odgnali normalno v cvet in obetajo zopet boljši pridelek. Podiranje in obriranje predčasno dozorelega prideleka se hitro nadaljuje, vendar se nabere le malo. — V kupčiji je še mirno. Za lanskega prideleka plačujejo do 50 Din za prvi letošnji pa do 55 Din za kg.

Sport

Motorne dirke na dirkališču Hermesa

Jutri ob 15.

Jutri bo moto-dirkališče Hermesa zopet porizišč napetih motornih dirk, kajti vršijo se kvalifikacijske dirke za udeležbo na Slovenskem prvenstvu. Dirke bodo pa ne glede na to ene najzanimivejših in napetih, kar jih je in bo imela Ljubljana v doglednem času sploh.

Prijavljeni so najpomembnejši dirkači cele države z znanim »letečim Kranjcem« Staričem na čelu. Prijavljena je tudi elita naših najboljših damskih dirkačic tako iz Zagreba in iz Ljubljane. Ze sami treninji, ki se vršijo dnevno na dirkališču, dajo več kot dovolj garancije, da bodo nedeljske dirke edinstvene te vrste v Ljubljani. Ljubiteljem moto-sporta se torej obeta res kraben užitek.

★

Celjski sport v nedeljo. Jutri, v nedeljo, bodo v Celju sledeče nogometne tekme: ob 10, uri pri Skalni kleti old boy SK Atletik in moštvo gasilske čete. Ob 17.15 na Glaziji prijateljska tekma med SK Železničarjem iz Maribora in SK Celjem. Ob pol 13 istotam predtekma med prvim in drugim mladinskim moštvom SK Celja, ob pol 4 pa tudi na Glaziji med rezervama SK Celja in SK Zaleca.

Konjske dirke na Bledu

Kolo jahačev in voznikov v Ljubljani priredi velike dirke dne 19. avgusta ob 15 v Zaki na Bledu z naslednjim sporedom:

1. Velika dirka mesta Ljubljane. (Prvi Heat). Nagrade: 2500 Din (1300, 600, 400, 300) od Ljubljanskega kola jahačev in voznikov. Heat vožnja 2 do 3 za 4 do 12 letne jugoslovanske konje. Proga 1800 m. Distancni drog 180 m. Za vsakeh 5000 Din 20 m dodatka. Maksimalni dodatek 120 m. Prijavnina 50 Din.

2. Jahačna dirka preko širja 1800 m.

3. Velika dirka mesta Ljubljane. (Drugi Heat).

4. Gornjska dirka-handikap. Nagrade: 1000 Din

(500, 250, 150, 100) od Ljubljanskega kola jahačev in voznikov. Za 3 letne in starejše konje brez papirjev, ki niso v krvnem sorodstvu z ameriško črto in ki se sicer uporabljajo samo za cestno službo. Najkrajša proga 2000 m. Vožnja v štirikolesnih vozovih. Vozovi z železnimi obroči 40 m popusta. Prijavnina 30 Din. Distancna za to dirko prijavljenih konj se razglasijo začetkom tekme na črni oglasni tabli. Dovoljenje za udeležbo pri tej dirki izdaja komisija, katere tudi določa distanco za posamezne konje.

5. Dirka letovirna Bled. Nagrade: 2000 Din (1000, 500, 300, 200) od Ljubljanskega kola jahačev in voznikov za 3 do 12 letne jugoslovanske konje. Proga 2400 metrov, 20 m doklade. Za vsakeh 600 Din 20 m meetings dodatka, 3 letnim 60 m, majdn 40 m popusta. Prijavnina 50 Din.

6. Velika dirka mesta Ljubljane. (tretji Heat).

7. Posilna handicap. Nagrade: 2000 Din (1000, 500, 300, 200) od Ljubljanskega kola jahačev in voznikov. Za 3 do 12 letne jugoslovanske konje, ki so 19. avgusta na Bledu najmanj enkrat dirkali. Najkrajša proga 2100 m. Temelj 1:30. Zmagovalci so izključeni. Prijavnina 30 Din.

Stave na konje (totalizator), godba, veselica.

Udeleženci dirke naj se poslužijo turističnega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.19 ter se vrne iz Bleda ob 19.50. Ta vlak vozi za polovično ceno. Vstopnina: sedeži 20 Din, stojišča 10 Din, vojaši in otroci 5 dinarjev.

Propozicije

prvenstva kraljevine Jugoslavije na 150 km dne 26. avgusta 1934 na progi Ljubljana-Zagreb, katero priredi Kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije za skupnate.

1. Start je v Ljubljani v Zagreški ulici 6 ob 6 zjutraj.

2. Proga vodi skozi Ljubljano, Vajnjo goro, Novo mesto, Kostanjevica, Brezice, Samobor, Sv. Nedeljo, Stupnik s celjen približno ob 11 na Ribarskem otoku.

3. Pravico starta imajo izključno vozači skup. A.

4. Prvenstvo se vrši ob vsakem vremenu.

5. Prijave sprejemajo predsedniki posrednih pod-zvez najdalje do 15. avgusta. Podzveze imajo poslati iste najpozneje do 20. t. m. glavnemu tajništvu Kolesarske v Zagrebu. Naknadne prijave se plačajo z dvoj-

nimi zneskom. Prijavnine so sprejemajo s startnino 10 Din za dirkača.

6. Prvenstvo se vozi po pravilniku in pravilih Kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije.

3. Dirkači se morajo držati strogo cestno-policijskega reda. Kolesa morajo biti opremljena z dvema dobrih zavorama in zvoncem; v protivnem slučaju je nastop prepovedan.

8. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost in stroške.

9. Menjava kolesa se dovoli le v slučajih, ako se prvotno kolo, oz. važna del istega zlomi, kar pa se mora dokazati sodniškemu zboru na eliju.

10. Hrano in pijačo lahko dirkač dobiva le v stoječem stanju, nikakor pa med vožnjo.

11. Brez dovoljenja Zveze je vsako spremstvo dirkačev najstrožje prepovedano. Zveza izdaja dovoljenje za spremstvo s motornim kolesom, katerega pa se mora zahtevati s pisnomo vlogo najpozneje do 20. t. m. pod pogojem, da bo spremljevalec vozi vsaj 2—3 km za glavno skupino.

12. Vsak član, ki bi se pregrešil zoper te predpise, bo s strani Zveze diskvalificiran, nečlan pa prijavljen upravnim oblastem.

13. Zveza obdaru 10 plačiranih dirkačev.

14. Razdelitev nagrad se vrši takoj po končani dirki.

15. Protesti se sprejemajo najpozneje eno uro po prihodu na cilj prvaka s pristojbino 100 Din.

16. Razdelitvi nagrad imajo pravico prisostvovati vsi dirkači, ki so se udeležili dirke, kakor tudi predstojniki klubov in forumov.

Gornje propozicije so odobrene po u. o. zveze na seji z dne 6. avgusta 1934 ter se morajo razglasiti v vseh časopisih kraljevine, za kar so odgovorni predsedniki posameznih Podvez.

★

»Svoboda (Maribor): Reka. V nedeljo se srečata v končni tekni za vstop v podvezno ligo omenjeni enajstorič, ki sta v dosedanjih nastopih odpravili ostale kandidate z veliko sigurnostjo in tako pokazali, da spadata v »gornjo hišo«. Tekma se vrši ob 17 na igrišču Reke ob Trnški cesti ob vsakem vremenu. V predtekni nastopila rezervi omenjenih moštvo.

Kolesarsko društvo »Zarja« na Jesenicah, ki je nameravalo to nedeljo prirediti kolesarsko tekmo 20 krat okoli Jesenice, jo je moralo radi mednarodne avtomobilske tekme, ki vozi po istih cestah, preložiti. Voditelj.

STK Moste. Drevi ob 20 seja nogometne sekcije v klubovem lokalu v banovinski železnici. Vsi in točno. — Načelnik.

★

Balkanske igre v Zagrebu

Za poset »Balkanskih iger« je odrejena zelo nizka vstopnina, celo cenejše bodo vstopnice kot na navadnih nogometnih tekmah. Razen tega bodo imeli oni, ki bodo kupili vstopnice za vse tri dni skupaj, še poseben popust.

Tonfilmski tvrdki »Paramount« in »Fox« bosta snimali svečani del in še druge dele prireditve in jih poslali v svojih žurnalih po vsem svetu. — Fotografiranje na »Balkanskih igrach« bo smela izvrševati samo izbrana tvrdka in en fotograf, ki bo snimal za zvezni arhiv. Vsako privatno fotografiranje je zabranjeno.

V zagrebškem radiu se bodo nadaljevala predavanja pred balkanskimi igrami. G. Zdravko Francić, tajnik JLAZ bo predaval 17. avgusta in g. Janković Vladimir, sportni poročevalec radio postaje, v dneh 24. in 25. t. m. V dneh tekmovalja bo prenašala radio postaja tudi program in sicer iz prvega dne, t. j. 26. t. m. celi program, drugi dan, t. j. 1. septembra od 17. ure dalje in tretji dan, 2. sept., od 16. ure dalje.

Vsi lahkoatletiči — reprezentanti, ki so vsaj enkrat zastopali na kakem meddržavnem srečanju našo državo, imajo pravico do proste vstopnice. Pozivajo se, da pošljejo čimprej dve svoji sliki v formatu 4,5x6 cm na naslov JLAZ.

Jugoslovanska lahkoatletska zveza ima svoj stalni sedež v Zagrebu, Hatzova ul. 21-11. V mesecu avgustu pa v mezzaninu hotela »Esplanade«. Telefon v Hatzovi ulici je 2082, v »Esplanade« 4656.

Cilji pri vseh tekih bodo snimani s filmsko kamero, da se s tem izognejo eventualni protesti radi mete. Znano je, da je na zadnji olimpijadi ravno film odločil zmagovalca v teku na 5000 m, kjer sta dva, Amerikane in Fince, pri-tekla istočasno na cilj.

Bolgarsko zanimanje za naše blago

Na trgovsko zbornico v Zagrebu se je že več bolgarskih tvrdk obrnilo za pojasnila glede možnosti uvoza jugoslovanskega blaga v Bolgarijo. Bolgari so morali pri tem ugotoviti, da bi pri nas lahko nabavili mnogo blaga, a da isto blago lahko ceneje kupijo n. pr. na Dunaju ali v Budimpešti. Predpisi glede carinskih skladov so pri nas tako strogi, da ne omogočajo sortiranja blaga in odprave posameznih pošiljk za inozemstvo. Mi nimamo svojih skladišč, od koder bi lahko blago odpravili, ne da bi bilo treba plačati za njega carine. Nekatera podjetja so se v tej zadevi obrnila na ministrstvo trgovine, ki je te organizacije pozvalo, naj stavijo konkretne predloge.

Ljubljana drago mesto

Gregor Strekačev je v »Narodnem blagostanju« napisal članek o stroških prehrane v 10 večjih mestih naše kraljevine. Njegovi zaključki so prav mišni. Če vzamemo za podlago indeksu leto 1930 in ga postavimo na 100, je kazal indeks stroškov prehrane v aprilu tega leta tele izpremembe: Belgrad 77.0, Zagreb 76.9, Ljubljana 80.5, Sarajevo 81.0, Split 79.5, Skopje 69.6, Novi Sad 69.9, Niš 75.5, Banja Luka 82.6 in Cetinje 70.6. — Naproti letu 1930 so torej stroški za prehrano nazadovali najbolj na Cetinju, najmanj v Banji Luki, v Sarajevu in v Ljubljani. Ljubljana je glede prehrane — gre torej samo za stroške za hrano; torej ne za vse življenske potrebe — zelo drago mesto. Zbor cen živil v aprilu 1934, ki ni sestavljen glede na leto 1930 in torej kaže dejansko stanje v aprilu tega leta, nam da bolj jasno sliko. Povprečna cena 23 predmetov je znala: 1. Novi Sad 155.63 Din, 2. Niš 162.80 Din, 3. Skopje 170.14 Din, 4. Banja Luka 171.64 Din, 5. Belgrad 187.23 Din, 6. Cetinje 189.24 Din, 7. Zagreb 193.31 Din, 8. Sarajevo 196.87 Din, 9. Ljubljana 201.12 Din in 10. Split 205.56 Din. Povsem tem je bilo torej najdražja v Splitu, takoj za tem pa v Ljubljani. Niti v Belgradu ni hrana po teh podatkih tako draga kakor v Ljubljani.

Borza

Dne 10. avgusta 1934.

Denar

Funt in dolar sta nazadovala za nekoliko točk. Tudi marka je šibkejša; šiling je v zasebnem kliringu oslabil (7.95—8.05). Funt je v zasebnem kliringu notiral v Zagrebu 240—241.35, v Belgradu 237.70—239.30.

Ljubljana: Amsterdam 2297.90—2309.26, Berlin 1323.47—1334.27, Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 170.47—172.07, Newyork 3319.39—3347.65, Pariz 223.96—225.08, Praga 141.01—141.87, Trst 290.90—293.30.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din. Curih. Pariz 20.2025, London 15.415, Newyork 302.75, Bruselj 71.95, Milan 26.29, Madrid 41.875, Amsterdam 207.35, Berlin 119.60, Dunaj 72.75 (56.70), Stockholm 79.50, Oslo 77.45, Kopenhagen 68.85, Praga 12.73, Varšava 57.90, Atene 2.92, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, vojna škoda 320 bl., 8% Bler. pos. 68 bl., 7% Bler. pos. 59 bl., 7% pos. DHB 70 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—72, agrarji 38—39.50, vojna škoda 324—326, 8. 325—326, 9. 326—327, 10. 326—327, 11. 327 bl., 12. 326—327, 6% begl. obv. 56.50—58, 8% Bler. pos. 66.50—68, 7% Bler. pos. 57.50—58.50. — Delnice: Narodna banka 4050 den., Priv. agr. banka 219—220, Osijek sladk. tov. 110—120, Bečkerek sladk. tov. 800 bl., Osj. livarna 145 bl., Impex 50 den., Trbovlje 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71.25 den. (71.50), vojna škoda 324—325 (324.50—324), 9. 326

Naznanjamo tužno vest, da je danes umrl naš zvesti tovariš

prof. Anton Sušnik

minister v pokoju

Ohranimo ga v trajnem spominu!

Ljubljana, 10. avgusta 1934.

Odbor SKAS.

Ljubi Bog je danes ob pol 7 zvečer poklical k Sebi našega nad vse ljubljenelega moža in očeta

prof. Toneta Sušnika

ministra v pokoju

Pogreb našega ljubega rajnika bo v nedeljo ob 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice v Ljubljani.

Zgodi se volja božja!

V Ljubljani, dne 10. avgusta 1934.

Hilda, žena; Nuša, Renata, Valeska in Titka, hčerke.

Prečna pri Novem mestu

V Prečni dobimo najmodernejšo opremo. Tvrdka »Dolope« (Tomšič, Sedej, Košir) je kupila stroje in jih montirala že spomladaj v zato sezidanem poslopiju. Zanimivo je, da je vsa opeka tvrdka za prva poslopja zgotovila »na roko«. S stroji pa je že naredila posebno opeko za dimnik in žgalno peč »Ringoffens«. Danes sem si ogledal zidavo peč in dimnika. Zidanje je prevzel Hočevar Martin, stavbenik iz Novega mesta, ki pa je pozval strokovnjaka iz Češke Josip Köllerja. (V Jugoslaviji tovrstnega strokovnjaka nimamo še. Opekarskih žgalnih peč se bolj malo zida; zato se menda naši fantje boje posvetiti se tej inženjerski stroki). Peč je prav posebnega sitsema in je prva te vrste v Jugoslaviji sploh. Vsa vročina bo iz centralne po posebnih kanalih prav ekonomsko izrabljena. Dimnik bo visok 40 m. Kar je tudi razveseljivo, je to, da še danes okrog 35 delavcev zasluži na dan skupaj 1100 Din; delavci so — razun par — sami domačini, katerim je paznik dobrohotni Zupančič Slavko.

Kočevje

Falska elektrika bo v drugi polovici septembra zasvetila tudi v našem mestu. Do tega časa bo dovršeno glavno omrežje po mestu in vsi priključki. Pri tem delu je zaposlenih stalno 5 monterjev in 4 pomočniki, celotno podjetje pa vodi inž. Stanko Fras. Ko bodo dogotovljeni zunanji vodi, bodo pričeli po hišah zamenjati staro, za 150-voltno napetost montirano instalacijo iz leta 1894, za novo 220-voltno, kar bo trajalo seveda še dolge mesece. Kočevje je dobilo električno luč že pred 40 leti, torej prej ko Ljubljana.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 10. avgusta: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 19.00 Koroska ura (g. Nöckerdorfer) 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.00 Radijski orkester 21.00 Samospevi gđ. Vande Zihel 22.00 Čas, poročila, lahka glasba (R.o.).

Nedelja, 12. avgusta: 8.15 Poročila 8.30 Gimnastika (Pustišek Ivko) 9.00 Versko predavanje (dr. Reginald Cebuli) 9.15 Prenos iz franciskanske cerkve 9.45 Plošče 10.00 Trbovlje (L. Mrzel) 10.30 Radijski orkester, vmes harmonika solo, g. Fonda 12.00 Čas, plošče 16.00 O konjereji (dr. Voble Franc) 16.30 Slovenski vokalni kvintet, vmes plošče 20.00 Dva harmonikarja krožita domače (Bergant in Vampelj) 21.00 Vokalni koncert g. Franzla 21.30 Radijski orkester 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

SOBOTA, 10. avgusta: Belgrad: 18.30 Kone, sal. ork. 20.00 Prenos oratorija iz Vel. Bečkereka 24.00 Klav. konc. — Zagreb: 20.15 Vok. konc. sopran. Ljudmille Kren 20.45 Klav. konc. Petra Dumičiča 21.15 Vok. konc. sopran. Marije Lubejevo 22.15 Zab. gl. — Dunaj: 22.50 Dunajska gl. 23.50 Ork. konc. — Berlin: 19.00 Lisztov in Čajkovskega konc. — Bratislava: 19.35 Kone. Mraza — Brno: 19.30 Vok. konc. Mrazeka — Budimpešta: 22.00 Cig. gl. 23.00 Kone. ork. dr. opere — Milan-Trst: 20.45 Opera »Gishmonda« — Praga: 20.00 Operetni večer 22.30 Koncert salonskega orkestra.

NEDELJA, 12. avgusta: Belgrad: 17.00 Narodne pesmi 18.20 Več. konc. sal. ork. 20.30 Sonata na čelu in klavirju 21.20 Vok. konc. Margarete Mihlerjevo 22.50 Zab. gl. — Dunaj: 19.30 Vok. konc. 20.45 Cerkvena gl. 22.00 Zab. gl. — Berlin: 18.40 Kom. gl. 22.20 Ork. konc. 22.50 Zab. gl. — Bratislava: 20.00 Vok. konc. — Brno: 19.30 Koncert — Budimpešta: 22.00 Jazz gl. 22.45 Prestol. ork. 24.00 Cigan. ork. — Trst-Milan: 20.30 Kantate — Praga: 22.30 Zabavni koncert.

Naročajte »Slovenca«!



Potr iz neizmerne žalosti sporočam, da se je, previden s tolažili sv. vere, preselil v večnost moj dobri, nenadomestljivi očka, gospod

Anton Debeljak

ekspeditör v pokoju

Blagega pokojnika bomo spremili na poslednji poti v soboto 11. avgusta ob 16 izpred hiše žalosti v Gradišcu 14 na pokopališče k Sv. Krizu.

Škofja Loka-Ljubljana, dne 10. avgusta 1934.

VOJTEH, učitelj, sin — in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonaska, 3 mm visoka peltina vrstica po Din 250. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Korespondentinja
samostojna, za slovenski, srbohrvatski in nemški jezik, z znanjem stenografije, išče primerno zaposlitev. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sposobna« 9055. (a)

Službo dobe

Praktičnega mojstra
veščega izdelovanja čevljarstvo kemičnotehničnih artiklov išče tovarna kemičnih izdelkov. Ponudbe z oznako dosedanje zaposlitve, proizvodne sposobnosti in z zahtevami na upravo »Slovenca« pod št. 8937. Pogoji: Jugoslovanski državljan. (b)

Pletilsko podjetje

v Zagrebu išče za strojno pletenje rokavic spretno in izkušeno moč. Ponudbe na tv. Brača Hirsler, Zagreb, Gajeva 3. (b)

Vajenci

Vajenca
sprejme starovpelnjena trgovina s specerijskim, kolonijalnim in materialnim blagom v centru mesta. Imeti mora najmanj 3 srednje ali meščanske šole ter hrano in stanovanje doma. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8975. (v)

Trgovski vajenec

se sprejme v trgovino mešanega blaga tvrdke Josip Tiršek na Polzeli pri Celju. Javijo se naj samo sinovi poštenih kmečkih staršev, ki so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. (v)



Dijaki

Dijaka srednješolca
sprejme boljša družina v centru mesta v celo oskrbo. Kopalnica, nemška konverzacija, fina vzgoja. Instrukcije v vseh predmetih, proforsorsko nadzorstvo. Starši, ki računajo na uspehe otroka, naj javijo na upravo »Slovenca« pod »Znanost« št. 9043. (D)

Stanovanja

ODDAJO:
Štirisobno stanovanje
solčno, parketirano, s kopalnico, vrtom in pritliklinami, se odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9016. (e)

Denar

Hranilne knjižice
vseh bank in posojilnic prodajamo. Ugodne cene. Kdor iste rabi, naj takoj piše na Bančno kom. zavod, Maribor, Aleksandrova 40. — Za odgovor 3 Din znamk. (d)

Hranilna knjižica
v vrednosti 16.000 Din naprodaj za 14.500 Din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9018. (d)

Prodamo

Gospodinj, gostilne, obrtniki
ne zamudite ugodne prilike! — Radi izpraznitve zaloge, prodaja iz skladišča Stanko Florjancič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (pri Zmajskem mostu) po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. (f)



IGN. VOK
Ljubljana, Tavčarjeva ul.
Podružnice:
Kranj, Novomesto Celje.

Vreče
za ogelje, trpežne, kakor tudi druge vreče nudim najceneje. Ljudevit Sirc, Kranj.

Nudimo Vam
za majhen denar dobra oblačila. — A Presker, Sv. Petra cesta 14. (f)

Vino
lepo rudeče, prav dobro, bizelsko, naprodaj večja količina. Dopise na upravo pod »Ugodna cena« št. 9062. (f)

Dražba
različnega pisarniškega in stanovanjskega pohištva se vrši v ponedeljek 13. t. m. ob 15 popoldne v Gajevi ulici 1/II. z nadaljevanjem v Nunski ulici 21. — Interesenti vabljani. (f)

Pozor!
Kozolec, 6 oken, v dobrem stanju, poceni naprodaj. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

la. češpile
za vkuhanje, debele, kg 2.90 Din franko vsaka železniška postaja, razpošilja po 50 kg košarice G. Drechsler, Tuzla. (f) vlog. Okorn, Lava, Celje.



10% popusta pri nabožnih in pokrajinskih slikah
nudimo vsakomur, kdor kupi slike v mesecu avgustu

Ne zamudite ugodne prilike!
Prodajalna K. T. b.
prej H Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Kupimo

Kupim
večjo množino starih špul. K. Soss, Mestni trg 18. — Istotam se sprejme učenka za pletilstvo. (k)

Posvetva

Lepo hišico
prodam na lepem prometnem prostoru, tik šole, blizu cerkve. Pripravno za vsakega obrtnika ali upokojenca. Vzajem hranilne knjižice Ljudske posojilnice v Celju. Poizve se: Vojnik 110. (p)

Dvostanovanjska hiša
z vrtom naprodaj. Polovico kupnine v knjigah, gotovino, ostalo v mesečnih obrokih. Aleksandrova cesta št. 57, Pobrežje, Maribor. (p)

Enonadstropna vila
nova, moderno zgrajena, dvostanovanjska, v Celju ob Ljubljanski cesti — ugodno naprodaj. Polovico se sprejme hranilnih vlog. Okorn, Lava, Celje.

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje,
nadalje
bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po
najnižjih cenah
pri tvrdki
Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

BODITE PREVIDNI PRI OTROCIH!

In čim opazite na otrocih najmanjše nerazpoloženje in potrtost radi želodca, dajte mu brez pomiselnja v malo vode ali mleka malo žličke praška »Magna«. Rešili ste se skrbi in s tem preprečili mnoga obolenja.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

OBVESTILO „SLOGRAD“

slovenska gradbena in industrijska d. d.
se je preselila v Pražakovo ulico 8/II.
TELEFON ŠTEV. 21-80.

STARŠEMI

Za rodbinske člane, ki so blede barve obraza, slabih živcev in brez teka, »Energín« za jačanje krvi, živcev in teka. Odraslim 3 likerske kozarčke na dan. Otrokom 3 male žličke na dan.

»Energín« se dobi v vseh lekarnah v polilitrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

JAVLJAMO TUŽNO VEST,
DA JE DNE 10. AVGUSTA UMRL NAŠ DRAGI TOVARIS

AKADEMSKI KIPAR

JURKOVIĆ IVAN

POGREB BO V NEDELJO, DNE 12. AVGUSTA 1934 OB 15
IZ MRTVASKE VEZE TUKAJSNJE JAVNE BOLNISNICE
NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU

UČITELJSKI ZBOR DRŽAVNE TEHNIŠKE SREDNJE ŠOLE V LJUBLJANI

Epilog.

Ojačena z novimi močmi iz zaledja, je avstrijska armada že v prvih pomladnih dneh zapustila svoja prezimovališča v Karpatih. V nepretrganem pohodu se je kakor ogromen železen obroč valila proti severu, ugonablajoč vse, kar ji je zastavljalo pot.

Nebo je spet rdeło v krvavem žaru. Neprestano grmenje je stresalo zemljo in granate in šrapneli so jo orali od vzhoda proti zahodu, od severa proti jugu.

Naš polk je zasedel črto Buhova—Lodzinka.

Dnevi so potekali v otočni enoličnosti: snajžili smo orožje in cape ter pokopavali mrličke, katerih je ostalo tam še vse polno od jesenskih bojev.

V neki kotanji, tik križišča glavne ceste, je ležal, pogreznen globoko v blato, neki vojak. Zvolneni trup so mu ovijale že močno preperele cunje in obraz mu je bil tako izgledan, da ga niti lastna mati ne bi več spoznala.

Z lopatami smo ga previdno dvignili in položili na pripravljeno šotorovino. Dnevnik, ki ga je imel apravljenega v telečnjaku in v katerega je zapisoval svoje vtise in prigode na krvavih poljanah Galicije, je bila vsa njegova ostalina.

Nepoznanega smo pod številko 739 zagrebili v skupnem grobu. Njegovi zapiski naj bodo vsemu svetu neme priče, kako reančen je on, s krvavo ironijo prepleteni izrek:

»Da, res sladko je boriti se za domovino — in potem ležati med koprivami in plevelom!

KONEC

Galicija

43

In kaj potem, če me ugleda sovražnik. Prav tako smrt. Neizogibna smrt... Na vsak način moram torej zlešti še globlje, da me kdo ne zapazi. Nadporočniku se že opravičim. Saj mi ne more dokazati, da sem spal.

Morda je pa vendarle še kakšen izhod iz nevarnosti? Če bi počakal, da začne streljati naša artilerija? Sovražnika takrat gotovo ni na izpregled, posameznih straž pa ne štejejo... Da, na ta način bo šlo!

Oddahnem se. A samo za hip. Takoj me spet obide mrka zavest, v kakšnem brezupnem položaju sem. Tako dolgo že čepim v tej hladni vodi, da so mi udje že napol ohromeli. Rad bi se premaknil, da bi spet poglgnil kri v otrple ude, pa se ne upam. Vsak najmanjši gib me lahko izda.

Minute se vlečejo kot ure. Čutim, z ledeno tesnobo čutim: dolgo ne bom več vzdržal. Krč mi stiska mišice. Le z največjim samozatajevanjem zadržujem v grlu krič. Prvi mi razganja onemogla želja, da bi zarjul kakor ranjena zver in dal duška svoji raztrgani, razbičani notranjosti.

Naenkrat se stresle zemlja. V silnem zaletu bukne prva granata. Za njo druga, tretja...

Nišo so začeli prvi. Sovražnik odgovarja. Vedno hitreje bega smrt po zakopih, vedno hitreje.

Ležem na trebuh in se pripravim. Zdaj ali nikoli! Pomislim na obupno voljo človeka, ki se potaplja. Sunkoma se zaženem kvi-

šku... Že sem zunaj! Haka. Hočem bežati, haka, ubežati lastni usodi! Komaj napravim korak, me neznana sila spet vrže na tla. Poskušim vstati, ne morem. Nov udarec me požene kvišku. Vržem se proti bližnjemu lijaku. Noga mi zdrzne in z vso silo butnem na dno.

Čez mene buči in šumi, stoka in tuli. Smrt in življenje se tam zgoraj borita za nadvlado, zame pa tu spodaj ni nobene borbe več... Ne morem več vstati, ne morem in vem, da tudi nikoli več ne bom vstal. Silna teža v trebuhu me pritiska k tlom. Nekaj slane, pleškega se mi zbira v ustih... »Da, da,« mi do kraja vdano in topo grgrva v grlu glas, »da, da, to je — kri.« Vem, da sem ranjen, a čudno: nobenih posebnih bolečin ne čutim. Moj Bog, kaj se godi z menoj, kaj se godi z menoj?

V vrteč se kolobar pojemajočih misli še nekaj blišne kakor daven spomin. Ne spomin na družino in dom. Spomin na zmedekah krpo papirja. »Da, da,« komaj slišno grgram, »to je čenopis in oni članek v njem. Članek o zdravniku, ki je imel žledodnega raka. Do zadnjega diha je natančno in stopnjeno opisoval razvoj svoje bolezni. Vse bolečine, vse neznosne krči mu niso mogli iztrgati peresa iz rok. To je storila šele smrt. «Junačak znanost,« stoji na koncu stavka... Zamegli se mi pred očmi, krpa papirja izgine, nekaj me v senčih in v srcu hudo zaskeli:

Moj Bog in — jaz?

Ali bo kdo dobil ta dnevnik v roke? Ali bo kdo verjel, da sem svoje poslednje besede pisal v granatni kotanji med dvema ognjema?

Bolečin jaz ne morem opisovati, čutim samo slabost, slabost... In žejo, joj, žejo... Voda na dnu lijaka je ostudno gosta in prevlečena s temno rdečimi krvavimi sragami. Teh srag je vedno več, vedno več —

Se je ta hip šlo skoz: moje telo nekaj kakor blazno hoteenje, da bi z ostankom zadnjih sil premagal to strašno bolelost in kriknil, kriknil, da bi odjeknilo od vzhoda do zahoda: »Vode! Samo požirek vode!«

Kri v ustih me že ko raztopljen svinec in duši, duši...

Ne, ne, nikoli več ne bom nikogar poklical. Moj glas je ubit zvon, moje srce samo še diha, moje telo že objema mrliški emrad. Sam, zapuščen od vseh, bom moral umreti. Počasi, počasi se odteka življenje iz mene, počasi, počasi curlja iz mojnih ust kri. Iz ust? Naravnost iz srede srca mi curlja, naravnost iz srede srca —

Kje si, moj otrok? Tvoj oče trpi, neznočno trpi...

Umiram... Moj Bog, povej: zakaj?

Tožeče, kakor krik smrtno ranjenega laboda je še enkrat jeknilo čez planjavo in zatonilo v gluho temo. Umirajoči je iztrgal iz sebe svoj zadnji krik —

Nad njim pa se je iz noči zablestel križ z umirajočim Odrašenikom. Njegovo v smrtnih mukah zmoličeno telo je rastle v oblake in njegove roke so segale od vzhoda do zahoda, škropeč kri odrešenja na vsa ta uboga, razmesarjena, v mukah in v grozi osamelosti umirajoča človeška bitja.